

Biblioteca Pública i Arxiu Històric de Maó

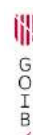
Memòria d'activitats i programes realitzats a la Biblioteca i l'Arxiu Històric de Maó durant el 2021

CONSELL INSULAR
DE MENORCA
DEPARTAMENT DE CULTURA, EDUCACIÓ,
JOVENTUT I ESPORTS

Xarxa
de Biblioteques
de Menorca

CONSELLERIA
FONS EUROPEUS,
UNIVERSITAT I CULTURA

Equip Biblioteca - Arxiu

Tècniques: Antònia Soler Florit (80% jornada)
Raquel Egea (fins febrer)
Fàtima Anglada (a partir de setembre)
Martina Moll (des de novembre) ARXIU

Auxiliars: Antònia Cardona Pons
Anna Elisabet Fernández Alemany
Isabel Negre Català
Maria Janer Rotger (fins febrer)
Herminia Van Walré Maria (des de setembre)
Maria Rosa Ruau (des de juliol)

Ordenances: Catalina Tudurí Cardona
Trinidad Moll Gómez de la Tía
Montserrat Benítez

Director: Joan Pau Salort Salort

Índex

1. Presentació.....	4
2. Introducció	5
3. Estadístiques	6
4. Serveis prestats	7
5. Programes.....	8
6. Activitats Realitzades.....	10
7. Infraestructura i Equipament.....	14
8. Recursos humans.....	16
9. Organització interna.....	17
10. Pressupost.....	18
11. Formació	19
12. Comunicació.....	20
13. Col·laboracions	20
14. Propostes	21
15. Conclusions	21
16. Annexos	23
Annex 1. Infografia de l'activitat de l'Arxiu Històric	
Annex 2. Cartell programació club de lectura	
Annex 3. Dossier de premsa	

1. Presentació

Aquesta memòria dona compte dels aspectes més rellevants en la gestió i les activitats de la Biblioteca i Arxiu Històric durant el 2021. La memòria descriu els serveis prestats i ressenya les activitats realitzades, així com una valoració. Els resultats han de servir per detectar mancances, marcar prioritats i resoldre problemes en relació a la principal funció de la biblioteca que és el foment de la lectura en tots els formats i en totes les franges d'edat per un costat i esdevenir un centre de dinamització cultural i espai de relació social per l'altre. Pel que fa a l'arxiu, també ha de servir per posar en valor la tasca que s'hi duu a terme malgrat la inexistència de personal adscrit a aquest equipament.

La Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric de Maó està gestionada pel Departament de Cultura, Educació, Joventut i Esports del Consell Insular de Menorca, gràcies a la delegació d'aquests per part del Govern Balear. El personal adscrit a la Biblioteca són funcionaris de la CAIB que depenen de la Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura. La gestió i pressupostos depenen del Departament de Cultura del Consell Insular de Menorca atesa la transferència d'aquesta competència. I com a biblioteca pública de l'Estat participa dels programes coordinats del Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya. La biblioteca és la biblioteca central de Menorca i és membre de la Xarxa de Biblioteques de Menorca. D'altra banda la nostra biblioteca exerceix de biblioteca urbana de la ciutat de Maó. La biblioteca i l'arxiu són dos serveis paral·lels, que tot i tenir les seves connexions, atenen a missions, objectius i usuaris distints, per aquest motiu manifestem la necessitat de separar els dos serveis en un futur i dotar-los d'autonomia de gestió amb personal i pressupost propi cadascun.

Segons la Llei de traspàs de competències, la biblioteca hauria de ser atesa per un mínim de 13 persones. La relació de llocs de treball mostra la necessitat de 23 llocs de treball. Durant el 2021 hi ha hagut una intensa tasca per solucionar el tema de la manca de personal iniciant l'any amb entre 8 i 9 treballadores i acabant-lo amb 13, amb períodes de manca de personal ateses les baixes i els canvis de destí. A final d'any s'ha estabilitzat la plantilla amb 13 treballadores tot i que manquen dues places dotades per cobrir.

La programació d'activitats i els serveis oferts durant el 2021 donen compte d'una institució dinàmica, atenta a les necessitats dels usuaris i connectada amb la rica xarxa cultural de l'illa. El 2021 encara ve marcat per la pandèmia de Covid-19 que ens ha afectat però en menor mesura que la primera onada que provocà el tancament del servei. Aquest any s'ha mantingut el servei obert i solament s'han hagut de mantenir mesures de distanciament social i amb ràtios menys elevades a les activitats.

2. Introducció

La Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric de Maó està ubicat en una de les places cèntriques de la part antiga de la ciutat, Plaça de la Conquesta, 8. És un edifici de factura neoclàssica dividit en tres plantes més el soterrani. La superfície útil total és de 2500 m², més de meitat dels quals es dedica a Biblioteca entre espais públics i magatzems.

Tot i que atén la població de Maó, d'unes 30.000 persones, la Biblioteca dona servei també a la resta de la població de l'illa com a Biblioteca Insular Central per la qual cosa assumeix algunes funcions que abasten tota l'illa. Aquests fets fan que l'actual biblioteca quedi actualment mancada d'espai i personal. Igualment és d'ús insular l'Arxiu Històric el qual és consultat per molts investigadors de dins i fora de Menorca

La ciutat de Maó presenta una rica xarxa d'associacions i entitats de tot signe que la fan dinàmica i plena d'oferta formativa, cultural i esportiva. La Biblioteca estableix contacte i col·laboració amb moltes d'aquestes entitats.

Menorca té 8 biblioteques municipals que integren la Xarxa de Biblioteques de Menorca. La Biblioteca Pública de Maó és la biblioteca de referència. El municipi també té una biblioteca privada gestionada per la Fundació Rubió i tres biblioteques més especialitzades: la de l'Ateneu de Maó (inactiva en aquests moments), Hernández Mora (gestionada per l'Ajuntament de Maó i tancada temporalment) i la del Museu de Menorca. Cada centre educatiu també té la seva biblioteca escolar, però en general no disposen de personal per atendre-les correctament. El Centre de formació del Professorat té una biblioteca especialitzada en pedagogia i didàctica. Cal esmentar també l'Escola Oficial d'Idiomes i les Escoles d'Adults amb les quals mantenim alguna col·laboració.

La missió bàsica de la Biblioteca és el foment de la lectura en totes les franges d'edat des de diversos formats i facilitar l'accés als productes culturals. La Biblioteca és un servei públic que garanteix a tots els ciutadans i ciutadanes i a les diferents entitats en l'àmbit local i insular l'accés lliure i gratuït a la informació, la formació i l'oci per així contribuir al desenvolupament personal i col·lectiu. Es proposa com un espai de convivència i de cohesió social. És la dipositària del Dipòsit Legal de Menorca i té la missió de preservar el patrimoni bibliogràfic. D'altra banda també pretén difondre i crear continguts d'interès dels usuaris; usar i actualitzar les TIC per millorar la qualitat del servei; i col·laborar amb la xarxa ciutadana, cívica i institucional.

La missió de l'Arxiu Històric és conservar en bones condicions i posar a l'abast de la ciutadania el seu magnífic fons en les millors condicions arxivístiques possibles cosa que esdevé difícil amb el poc personal que hi treballa.

3. Estadístiques bàsiques

Les estadístiques són recollides de forma automàtica pel sistema de gestió compartit amb les 52 Biblioteques Públiques de l'Estat i que són a disposició a la web del Ministeri a l'adreça [Bibliotecas Públicas españolas en cifras](#)

Xifres bàsiques comparades 2015- 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dies oberts al públic	285	288	282	280	282	246	285
Hores setmanals d'obertura al públic	44	44	44	44	44	44	44
Revistes nova adquisició	12	20	3	18	3	3	5
Documents incorporats	2.443	2.394	3.101	3.153	2.399	2.225	2.000
Documents sonors	331	152	256	131	31	76	40
Documents audiovisuals	437	300	413	245	158	220	87
Nous usuaris	976	915	896	842	844	599	769
Prestataris actius	4998	5.558	4535	4.296	4428	3.343	3.440
Préstecs llibres	40.638	43.410	40.252	36.806	35.039	32.052	31.279
Préstecs audiovisuals	23.856	20.885	17.879	13.593	11.796	6.305	4.798
Autopréstecs	8025	15.862	26.926	22.857	22.381	18.129	18.551
TOTAL DE PRÉSTECES	70.758	70.676	62.933	54.591	48.184	39.735	36.815
Investigadors: documents consultats	1.683	2.033	1.849	1.771	1.554	1.083	1.452
Visites a la biblioteca	115.196	112.225	121.512	102.339	98.220	55.044	58.656
Visites concertades	33	46	59	45	40	16	22
Visites pàgina web	73.099	92.428	106.668	117.619	120.807	118.562	107.262

Sessions d'accés a Internet (MYPC)	15.664	17.324	18.238	12.284	11.116	3.509	2.828
Consultes OPAC via web	5.687	8.716	8.797	8.047	8.362	7.398	7.139
Activitats organitzades per la Biblioteca	33	50	68	92	72	59	77
Activitats celebrades a la Biblioteca	52	44	58	44	53	24	21

Les estadístiques de l'any 2021, es veuen encara un poc marcades per la pandèmia de Covid 19. Tots els indicadors que requereixen presencialitat no acaben de remuntar a nivells d'abans de la pandèmia malgrat que hem tornat a tenir un nivell alt d'activitats i l'horari d'obertura ha estat l'habitual. Potser on es nota més la baixada d'usuaris és en e públic infantil i juvenil, cosa que no es reflexa a les estadístiques, però és palès en el dia a dia de la biblioteca sobretot els capvespres. No podem saber si els préstecs d'ebiblio han millorat o es mantenen perquè les empreses que gestionen aquestes plataformes no ens han aportat aquesta informació, tot i que li hem reclamat de forma reiterada. Les nostres xarxes han mantingut una bona acceptació i hem crescut en seguidors a instagram que en aquestes moments està més de moda. Cada vegada es dedica més temps a aquestes xarxes perquè són el principal mitjà de difusió d'activitats i informació on line, juntament amb la nostra web.

Es manté la tendència dels darrers anys de lleugera davallada de préstecs, fenomen general a les biblioteques, però es fa difícil poder analitzar cap dada sense relacionar-la amb el desastre que ha suposat a tots els nivells el coronavirus.

L'ús de la Biblioteca Pública de Maó manté uns índex alts en comparació a la mitjana de les biblioteques públiques estatals, sobretot si també comparem el número de treballadors de l'equipament i els pressupostos d'aquesta biblioteca amb altres de població associada similar

Pel que fa a l'activitat de l'Arxiu i la Secció Local tot i que no hem tingut arxivera fins l'inici de 2022 per atendre les demandes de consulta a l'arxiu històric, és un servei que és manté molt viu. El 2021 s'han atès les demandes de 64 investigadors, un increment molt notable envers l'any passat. A l'annex 1 d'aquesta memòria es pot trobar la infografia que resumeix totes les dades relacionades amb l'Arxiu Històric, Secció Menorquina i el Fons Antic de la Biblioteca de l'any 2021.

4. Serveis prestats

A Menorca tot un conjunt d'entitats organitzen un ventall ampli d'activitats culturals. La biblioteca ha de trobar el seu lloc específic dins aquest conjunt d'iniciatives. Els nostres serveis són en resum els següents:

1. Consulta de documents. La biblioteca i l'arxiu faciliten l'accés a les col·leccions tant física com virtual, amb la possibilitat d'accedir a altres fons públics.
2. Servei d'informació local a usuaris, personal o via web.
3. Servei de préstec personal i autopréstec
4. Servei de préstec interbibliotecari.
5. Servei de e-biblio de lectura digital (inclou també e-film)
6. Servei d'Internet.
7. Servei de wifi obert.
8. Activitats de promoció de la lectura.
9. Atenció als investigadors per a l'arxiu històric.
10. Suport a l'educació. (Programa Viu la Cultura del Govern Balear, Salut Jove i Cultura del Consell Insular, Visites escolars, etc)
11. Servei de formació a usuaris en l'ús de la biblioteca
12. Servei d'extensió bibliotecària: Centre Penitenciari, Hospitals, Centres de dia i residències de majors.
13. Pàgina web pròpia amb els serveis integrats.
14. Servei ordinador i programari amb 25 unitats a disposició del públic.
15. Serveis de cessió d'espais disponibles (sala d'actes i sala de reunions)
16. Servei de reprografia

5. Programes

Els programes són les actuacions que tenen continuïtat al llarg de l'any. Ho diferenciem de les activitats que són puntuals.

Plecs de Lectura. Aquest programa es fa en coordinació amb l'IME i a través del pressupost de la Xarxa de Biblioteques del CIM. Durant el 2021 s'han editat per iniciativa de la Biblioteca Pública de Maó 6 plecs de lectura, com a continuació del programa iniciat el 2017 però amb una periodicitat bimestral. Són textos de difusió de temàtica diversa amb una àmplia difusió per Menorca. S'han editat 4.500 exemplars de cada nombre. L'Arxiu d'Imatge i So de Menorca també col·labora amb l'edició dels Plecs aportant fotografies antigues i modernes. A partir del número 47 hem iniciat un concurs perquè els lectors del Plec puguin participar-hi i guanyar un ebook. Aquesta iniciativa ha tingut bastant èxit de participació. Aquesta és la relació dels realitzats durant l'any 2021:

mes	Autor i text	Pintor il·lustració
GENER -FEBRER 43	Pilar Benejam Arguimbau. A càrrec de Jaume Mascaró Pons	Fotografies de diferents fons AISM
MARÇ - ABRIL 44	Cristina Andreu Adame. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografia AISM
MAIG - JUNY 45	Pere Melis. <i>Biografia i selecció de textos Margarida Cursach</i>	Fotografia: cosme Sans Mercadal AISM
JULIOL - AGOST 46	Deseado Mercadal Bagur. Biografia i selecció de textos Alfons Méndez	Fotografia: Fotos - Ràdio AISM
SETEMBRE - OCTUBRE 47	Joan J. Gomila. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografia: Miguel Seguí Mercadal AISM
NOVEMBRE - DESEMBRE 48	Miquel Capó Dolç. <i>Biografia i selecció de textos elaborats per nosaltres</i>	Fotografia: Antoni Picó AISM

Rebeca en línia. En col·laboració amb totes les biblioteques d'Espanya, Rebeca és un programa de catalogació conjunta que comparteix l'accés als diversos fons.

Extensió Bibliotecària. D'ençà fa uns anys la biblioteca té un conveni de col·laboració amb el Centre Penitenciari de Menorca per tal d'oferir-los els nostres serveis. Es constitueix com un préstec institucional. D'altra banda també hi portam alguna activitat d'animació o taller.

Clubs de Lectura. A la Biblioteca es fan tres grups, un d'adults, un de juvenil i un altre per a famílies i fillets petits. El d'adults ja fa anys que funciona de forma autònoma gràcies a la col·laboració de Marga Llovet que exerceix de coordinadora. Es fa una lectura mensual i les activitats són incorporades a l'agenda de la Biblioteca. Una d'aquestes lectures és compartida amb la resta de les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques de Menorca i és una recomanació del Fons Menorquí de Cooperació. Una altra lectura es fa a través del Centre Bit i es fa amb lectors digitals. El club juvenil per a al·lots entre 9 i 14 anys és coordinat per Fàtima Anglada, treballadora de la biblioteca. Cada mes es treballa un llibre i es fan activitats lúdiques entretingudes que van més enllà del simple comentari. El Club de lectura d'infants i família també és coordinat per na Maria Sureda, que el realitza una vegada al mes.

Als annexes adjuntem el cartell del club de lectura amb totes les lectures. El club té una periodicitat anual com un curs acadèmic de setembre a juny.

Per altra banda, diversos usuaris de la nostra biblioteca participen d'un club de lectura virtual de la Diputació de Barcelona.

Documental del mes. Amb la col·laboració de l'associació cultural Comunitart presidida per Mercè Capella, la biblioteca està adherida al programa de Docs Barcelona i ofereix una projecció d'un documental inèdit cada darrer dimecres de mes entre setembre i juny inclosos. Els mes de juliol es van projectar quatre films. Des de l'any passat oferim la

possibilitat de veure el film presencialment i on line, amb una modificació del pressupost. D'aquesta manera hem ofert als nostres usuaris la possibilitat d'assistir a la projecció presencialment o de poder veure on line el film durant deu dies després de demanar-nos els codis per poder fer-ho i nosaltres poder controlar el nombre de persones que hi assisteixen. De fet, actualment tenim més espectadors on line que presencials.

Centres d'interès. Elaborem centres d'interès i altres són temporals, i d'aquests cada any se'n realitzen diversos. Els centres d'interès realitzats el 2021:

Agenda 2030
Cuina adaptada a l'estació de l'any
Selecció d'Altres Narratives
Selecció de literatura romàntica
Selecció de llibres de dipòsit
Maleta Pentalpha
Llibres recomanats per Laura Pons
Obres guanyadores del Premi Born de Teatre (1994-2020)
Lots itinerants (Xarxa de Biblioteques de Menorca)
Llibres per entendre i canviar el món (Fons Menorquí de Cooperació). 2 centres.
LGTBI
Desintoxicació digital
Centenari del Naixement d'Albert Camus
Mort d'Almudena Grandes
Mort de Joan Margarit
Mort de Jorge Martínez Reverte
Mort de Carlos Ruiz Zafón
Abdulrazak Gurnah. Premi Nobel de Literatura
Miquel Capó Dolz (Plec de lectura)

Ressenyes Revista ÚTIL i Somiatruites. Cada mes el director redacta unes breus ressenyes de llibres de Menorca o d'autor menorquí a la revista ÚTIL. Són unes recomanacions de lectura adreçades al públic general. Al número especial de Nadal se n'envien 6 llibres proposats de lectura per a diverses edats. En total s'han ressenyat 28 llibres de tema menorquí o d'autor menorquí. La revista infantil Somiatruites ens va demanar col·laboració i un petit finançament i hem participat amb textos de Fàtima Anglada. Als annexos es poden veure les participacions a ambdues revistes de gran difusió a nivell insular.

Viu la cultura. Com cada any la biblioteca forma part de l'oferta educativa que s'aglutina entorn del programa Viu la Cultura del Govern Balear. Oferim diverses activitats: Visites guiades; La Biblioteca infantil; i Antoni Maria Alcover i el *Diccionari català-valencià-balear*.

Salut Jove. També participem de la mà de la Xarxa de Biblioteques a dues ofertes educatives: Poesia a les biblioteques i coneix a un autor menorquí. Diversos centres educatius de la zona de Maó han visitat la biblioteca per a fer aquesta didàctica.

Acompanyament digital. La biblioteca ofereix un servei els dimarts matí d'assessorament per a afavorir l'alfabetització digital de totes les persones davant la imparable importància de les eines informàtiques en la nostra vida diària. Aquest programa ha tingut als i baixos de participació però cal esforçar-se i difondre'l millor perquè la situació de desconeixement digital de molta població els situa en un risc de desinformació molt important. Les dades a nivell insular d'aquest servei es poden consultar a la memòria de la xarxa de Biblioteques de Menorca.

L'escola i la biblioteca. L'escola es relaciona amb la biblioteca però no a partir d'una didàctica o una visita, sinó que el que volem és que la biblioteca col·labori amb les escoles i les ajudi a dur a terme els seus projectes educatius. A la biblioteca es ve a treballar sobre un projecte educatiu i, per altra banda, els alumnes i els docents ens ajuden a millorar el nostre fons recomanant-nos llibres. Volem participar dels projectes de les escoles per millorar el nostre fons i que els infants ens visitin activament amb una experiència que els permeti tenir un record agradable i que els faci part de la nostra comunitat d'usuaris. Tanmateix, es segueixen fets visites tutoritzades a la biblioteca per a les escoles que vulguin el format més habitual de visita.

Un altre projecte que hem iniciat amb alguns centres educatius de secundària gira al voltant del còmic. Col·laborem amb professors de plàstica i llengua cedint als seus instituts una quantitat important de còmics que es treballen a les classes de manera que intentem incrementar el número de lectors que a la llarga poden esdevenir usuaris nous.

També donem suport a concurs **Lletres i Mots** que es duu a terme des de política lingüística.

Finalment, en motiu dels **35 anys de la Xarxa de Biblioteques**, esdeveniment que no s'havia pogut celebrar l'any passat, la Biblioteca de Maó ha ajudat a realitzar i finançar un documental sobre aquests primers 35 anys. Podeu veure'l a aquest enllaç: <http://www.bibliomao.es/ca/noticies/audiovisual-dels-35-anys-de-la-xarxa-de-biblioteques/1485>

6. Activitats realitzades

El conjunt de les activitats realitzades a la Biblioteca durant el 2021 han sumat un total de 98 actes entre els programats per la pròpia biblioteca (77) i les organitzades per altres entitats externes (21). En comparació a l'any passat és evident el creixement, tot i que les activitats a la biblioteca es mantenen actives gràcies a les de producció pròpia. Aquest fet és degut a la baixada d'activitats organitzades per altres entitats i col·lectius que utilitzaven les nostres instal·lacions i que per motius de la pandèmia ja no fan reunions i actes presencials. La Biblioteca ha volgut mantenir tot el possible la presencialitat dels actes que organitza per la importància del fet de visitar físicament l'equipament cultural que fa que sigui més conegut pels futurs usuaris del servei.

La majoria dels actes organitzats per la biblioteca pertanyen a algun dels següents programes o tipus d'activitats:

Sala infantil

Hem seguit amb la pràctica habitual i molt ben rebuda d'oferir els llibres infantils espurgats als centres educatius, al Centre de Joves des Castell i al Centre de Salut de Dalt Sant Joan, CEIP Mestre Duran, etc.

Cada mes s'ha organitzat unes exposicions de contes relacionats amb un tema determinat:

Gener: Bruixes

Febrer: Cases

Març: Primavera, flors, horts i papallones

Abril: St. Jordi

Maig: Ecologia i medi ambient

Juny: Famílies

Juliol: L'estiu i la mar

Setembre: Pirates

Octubre: Arbres, boscos i tardor

Novembre: Àfrica

Desembre: Nadal

A les visites escolars hem seguit oferint la tria de bibliografia relacionada amb els temes que ells ens proposen per facilitar-ne el préstec posterior.

La biblioteca realitza visites guiades per a diversos col·lectius. Les més freqüents són les visites escolars.

Seguidament es relaciona la llista de les activitats realitzades per tipus d'activitat i en ordre cronològic. Es poden consultar, la majoria, a la web de la biblioteca.

Contacontes

Els mesos de gener i febrer vàrem haver d'anul·lar el contacontes (Andrea Oyamburu i Rita Barber) pel Covid però els següents mesos sí que es van realitzar amb un aforament més reduït de l'habitual.

22 de març: Ses rondalles de s'avia Rita de Torralba, amb Rita Barber

26 d'abril: "Dracs empanats" amb Núria Clemares

2 de maig: contacontes amb Andrea Oyamburu

18 d'octubre: El fil infinit, amb S'Espai de Circ

15 de novembre: Contes en OFF 2: el retorn de les granotes, amb Gemma Moll

13 de desembre: Contes de Nadal amb Laia García

Tallers

Juliol: Taller de còmic amb Daniel Amorós

Juliol: Taller de poesia amb Pere Gomila

Desembre: Cercant un tema. Com començar a escriure amb Blanca Ripoll

Desembre: Taller d'Ana Llorens "llibre objecte o llibre d'artista"

Presentacions i conferències

4 de març: Trobades & Premis Mediterranis Albert Camus

20 de març: Dia de la poesia. Poesies penjades a la web

6 d'abril: Xerrada de Pedro Sánchez Tuomala sobre Música negra i lluita pels drets civils.

16 d'abril: Presentació del llibre "Anarquisme i lliure pensament a Menorca (1898-1923)

22 d'abril: Núria Clemares: Contes per a adults

29 d'abril: ¿Qué libros puedo leer para vivir sin plásticos?

4 de maig: BLABALLBLA Dansa i literatura

13 de maig: El teatro en el cuerpo: Origen y pervivencia de la tragedia griega con Dionisio Sánchez Loring.

19 de maig: Club de lectura amb l'autora Maria Vilanova.

22 de maig: Club de lectura juvenil. Presentació de les obres guanyadores.

27 de maig: La propietat intel·lectual en el foment de la creativitat. Xerrada taller a càrrec de Fàtima Anglada

29 de maig: Concert d'Assumpta Pons i Rocío Gómez

4 de juny: Xerrada a càrrec de Lolita Bosch

5 de juny: Presentació del llibre Magma, de Carles Minuchin, guanyador del 21è premi Joan Duch de poesia

17 de juny: Laura Pons "Els llibres de la meua vida"

13 de juliol: "el naixement del Rock and roll" amb Pedro Sánchez Tuomala

3 d'agost: "Com viure de la música" xerrada de Queralta Albiñana

Setembre: Exposició "Carn ben feta"

23 setembre: Xerrada “Carn ben feta”

1 d’octubre: Presentació del llibre d’Ana Gomila “Así es”

11 d’octubre: Teatro en el cuerpo: Edipo Rey. La verdad es ciega amb Dionisio Sánchez Loring

21 d’octubre: Contes per a adults amb Raquel de Manuel: La lleugeresa de les coses

26 d’octubre: concurs Lletres i Mots

28 d’octubre: presentació del llibre "Por los bosques" de Lluís Vergés

4 de novembre: "A dos pams del cel" Presentació llibre amb Joan Carles Subirats

16 de novembre: Presentació del llibre "Mare d'on venen els infants?", de Caterina Valriu i Toni Galmés.

18 de novembre: Presentació del documental dels 35 anys de la Xarxa de Biblioteques de Menorca

23 de novembre: El teatre al cos amb Dionisio Sánchez Loring: "Hamlet, el teatro como trampa"

24 de novembre: Club de lectura. "Así es" amb l'autora, Ana Gomila Doménech

29 de novembre: Contes per a persones adultes amb Laia Garcia

9 de desembre: Taller jocs en català.

desembre: Exposició “Carboners” del Centre d’Artesania de Menorca”

Cinema

Cicle **Documental del mes**: 12 projeccions segons el programa que es pot consultar a la web de Docs Barcelona. El mes de juliol es van projectar 3 films en sessió tarda.

Activitats externes

Les activitats externes són aquelles en les quals la Biblioteca Pública de Maó no participa en la seva organització i es limita a cedir l’espai per a la seva celebració. Són moltes les entitats públiques i privades que sol·liciten la sala d’actes o altres dependències per fer-hi actes i durant aquest any **21** vegades hem cedit les nostres instal·lacions per a fer-hi reunions, xerrades, tallers, etc, en les que la biblioteca no hi participa directament però que generen una tasca d’organització i gestió de l’espai a cedir.

Activitat entorn a l'Arxiu Històric

La inexistència de personal adscrit a aquest servei fins gairebé el final d’aquest any ha fet difícil poder tenir activitat i el personal de la biblioteca solament pot atendre els investigadors en les seves consultes.

Malgrat això, i tenint present que una de les funcions de l'arxiu és la salvaguarda de fons documentals històrics, s'han fet incorporacions al nostre arxiu. És el cas del Fons Enrich i del fons Seguí de caire arxivístic i bibliogràfic.

L'arxiu i el Fons Antic de la Biblioteca han tingut diverses actuacions de restauració i vigilància realitzats per la restauradora Judit Tur. S'està fent una nova encuadernació d'un volum molt utilitzat del fons de Comptaduria d'Hipoteques. Per altra banda, a partir de fons provinents del programa de rescat cultural del Departament de Cultura del CIM s'ha realitzat un llistat d'una part dels llibres del Fons Antic en el que es revisa l'estat de conservació i les diferents patologies que poden tenir aquests llibres que en el futur ens permetrà actuar sobre elles, així com establir un petit control del seu estat de conservació actual.

Un document de l'Arxiu Històric ha estat exposat a una exposició sobre Goya al Museu de Zaragoza durant la darrera part de l'any. Es tracta d'un passaport del pintor Pasqual Calbó que també ha estat inclòs en el catàleg de l'exposició.

Hem col·laborat amb l'exposició "magatzem d'històries" del Museu de Menorca.

Altres participacions en diverses comissions, tribunals, etc

La tècnica Raquel Egea ha participat activament representant la Biblioteca i l'Arxiu Històric de Maó a la comissió tècnica Patribal d'anàlisi del patrimoni balear. Reunions telemàtiques de caràcter mensual.

El director és membre de la Comissió de Qualificació i Expurga dels arxius de les Illes Balears. Les reunions telemàtiques són bimensuals.

El concurs de Booktrailers que s'organitza des del Departament de Cultura, Patrimoni, Joventut i Esports, gaudeix de la nostra col·laboració i organitzem el tribunal i els lliuraments de premis.

Finalment, el director participa de totes les reunions de la Xarxa de Biblioteques de Menorca tant de forma presencial com telemàtica i també ha fet diverses gestions amb fons documentals particulars perquè siguin dipositats a l'Arxiu Històric de Maó o a la Biblioteca.

7. Infraestructura i Equipament

Llistat de materials adquirits per la Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric:

1 fotocopiadora XEROX Versalink
1 portàtil HP
1 portàtil LENOVO
1 servidor NAS
1 SAI EATON
3 cadires despatx
2 deshumificadors
1 guillotina
1 destructora paper
1 góndola (armari metàl·lic mòbil)
Aire condicionat planta segona (arxiu)
Renovació del cablejat Wifi de tot l'edifici

Magatzem del dipòsit

S'han condicionat les quatre sales del dipòsit del soterrani amb diversos armaris compactes, el darrer rebut aquest any, per ordenar i emmagatzemar amb garanties de conservació els fons que estaven a un dipòsit extern i que durant l'any passat foren traslladats. Una part dels llibres que no estaven catalogats però eren antics o mantenien cert interès resten en caixes a l'espera de poder ser catalogats i situats al darrer armari compacte dedicat a llibres.

Climatització adequada de l'espai de conservació de l'edifici

L'arxiu històric estava mal climatitzat. A finals d'aquest any es va instal·lar un aparell nou de climatització que dona servei únicament a la segona planta que es dedica a l'arxiu i conservació dels documents del Fons Antic i l'Arxiu Històric. Amb aquesta reforma aquesta planta es manté amb la mateixa temperatura i humitat durant tot l'any, fet que no succeïa abans d'aquesta reforma amb els perjudicis que podia causar als fons documentals sensibles que s'hi conserven.

Deficiències de l'edifici

1. Els lavabos necessiten una reforma perquè hi ha avaries contínues.

2. Després de revisar el Pla de seguretat de l'edifici s'han identificat alguns problemes que durant els propers anys s'han de solucionar: es necessiten 2 portes de seguretat contra incendis d'accés a l'arxiu que donin a l'ull de l'escala; s'ha de trobar una solució a la sortida d'emergència que hi hauria d'haver a la part posterior de l'edifici per als 1r i 2n pis, i també a la sala del soterrani que disposa d'una sortida d'emergència però que no està prou bé. Hem consultat al registre de la propietat de qui és el carrer tancat del costat de l'edifici i la propietat és compartida el veí i probablement això ens pot permetre posar-hi una escala d'incendis i una sortida d'emergència.

3. L'equip de so de la sala de conferències està obsolet i s'haurà de canviar.

4. L'aspecte exterior de l'edifici pel que fa a les parets s'està desmillorant un poc i prest tindrà necessitat d'una actuació de neteja i millora.

5. Els serveis d'arxiu i de biblioteca necessiten separar-se i tenir edificis independents per qüestions d'espai. La nova llei d'arxius ampliarà les competències de l'arxiu i molts fons autonòmics hi aniran a romandre per sempre i quedarà prest palès la necessitat urgent d'espai d'emmagatzematge. Per altra banda, amb l'arribada de més personal tècnic hi ha més necessitats de despatxos perquè en els existents ja no hi ha espai per a més persones.

8. Recursos humans.

La biblioteca i l'arxiu ha tingut un 2021 amb dues parts pel que fa a la dotació de personal. Una primera part amb poc personal i una segona amb una millora considerable de personal però amb baixes constants. Ha estat un any amb molts de canvis, la qual cosa ha dificultat la gestió bibliotecària i l'atenció del públic. A principi d'any (febrer) ens hem vist obligats a reduir les hores i els dies d'obertura per manca de personal i també degut a la situació Covid.

Els llocs de treball assignats a la Biblioteca i Arxiu Històric de Maó segons la RLT són 22 persones. Actualment n'hi treballen 13, però hem tingut moments de treballar-hi 8 persones quan en teoria n'hi hauria d'haver 12 com a mínim. A la fi l'arxiu té una arxivera adscrita que va arribar a final d'any. S'haurien de convocar oposicions de les places vacants de tècnics urgentment. Durant el 2021 ha resultat evident la manca de personal per atendre no només la gestió del dia a dia sinó també la dificultat que suposa per engegar programes, activitats i projectes.

Durant els primers mesos de l'any es va treballar juntament amb el CIM i la Conselleria de Fons Europeus, Cultura i Universitats de la CAIB per modernitzar la RLT de la Biblioteca i millorar i adaptar a la realitat els requisits de cadascuna de les places. Per altra banda, s'ha incentivat a la CAIB per a la creació de borses de tècnics per cobrir aquestes places. Des de la CAIB es van dotar dues places de tècnic A2 i una d'Auxiliar de Biblioteca, dues de les quals han estat cobertes. Resten per cobrir encara una plaça de

Restauració de documents gràfics, una plaça de tècnic de Difusió i Activitats, i una plaça d'Auxiliar de Biblioteca, totes elles pressupostades i dotades.

Cal que el personal de l'Arxiu Històric sigui propi del servei i que no estigui inclòs dins la biblioteca. Per altra banda, és necessari un augment de personal dedicat a l'arxiu, com ara auxiliars d'arxiu que puguin treballar a les ordres de l'arxivera.

S'ha fet un esforç per part de l'administració per millorar la situació precària en què s'ha trobat la biblioteca i l'arxiu els darrers anys. Resta un darrer esforç per aconseguir cobrir totes les places dotades i donar estabilitat al personal. Aquesta millora ja s'ha notat amb l'increment d'activitats i amb un ambient de treball molt millorat i sense les tensions pròpies de l'escassetat i la mobilitat obligada de torns per cobrir els buits per baixes i trasllats.

9. Organització interna

L'equip de persones de la biblioteca arxiu s'ha reunit normalment una vegada al mes quan la pandèmia ens ho ha permès. Les reunions serveixen per coordinar les tasques de gestió de la biblioteca. El director informa de les reunions a les quals assisteix i es mira d'arribar a acords sobre gestió, programes, activitats, etc. També es fan una gran quantitat de reunions més sectorials amb cadascun dels equips de treball i llocs de feina. A causa dels reiterats canvis de personal, les baixes i les jubilacions, un dels temes més tractats és la redistribució de responsabilitats i la configuració de calendaris i horaris laborals.

La situació derivada de la pandèmia ha ocasionat molts canvis als horaris, diverses organitzacions d'espais segons els nivells covi i ràtios legals i també ens ha impedit realitzar les reunions que es feien amb tot el grup de treballadores. Això s'ha intentat minimitzar amb més contactes individuals i amb una major comunicació mitjançant el correu electrònic i el Whatsapp per a comunicacions urgents.

En el 2021 des del Govern Balear s'ha fet una avaluació del personal a partir de les enquestes 365. Les dades que fan referència a aquestes treballadores són de caire privat i solament puc comunicar que tots van aprovar l'avaluació. Malgrat tot, hi ha aspectes on s'observa espai de millora sobretot pel que fa a la feina en equip, adaptació a noves tasques i situacions, prescripció lectora i comunicació tant pel que fa amb els companys com amb els usuaris.

Hem tingut l'ajut de diverses persones que han vingut a realitzar algunes hores de feina durant la setmana derivades des del Centre Penitenciari de Menorca. Així mateix hem gaudit de les tasques d'un jove de la Fundació Discapacitats de Menorca que va fer pràctiques de treball amb nosaltres durant unes setmanes.

Durant el mes de juliol va estar treballant a la biblioteca una jove participant en el programa Un estiu per créixer. Va fer una feina excel·lent de difusió del fons juvenil de la biblioteca.

Queixes i suggeriments d'usuaris. Durant el 2021 s'han rebut 3 queixes/suggeriments a les quals s'ha donat la deguda resposta quan han tingut relació amb l'activitat de la biblioteca.

10. Pressupostos

El pressupost de la Biblioteca i l'Arxiu és idèntic al de l'any anterior, tot i que aquest any l'hem pogut gaudir en la seva totalitat. És més, a causa de les millores considerables en infraestructures bàsiques (armaris compactes i aire condicionat al pis de l'arxiu) hem sobrepassat el pressupost inicial amb el vist-i-plau del Departament de Cultura del CIM que ha entès que eren prioritats que s'havien de fer i els fons han sortit del seu pressupost tot i que els hem inclòs a la taula resum del pressupost 2021 .

D'altra banda, considerem que seria bo tenir una partida diferenciada dedicada únicament a l'Arxiu Històric. Si aquest servei s'ha d'independitzar en el futur de la biblioteca ja hauria de tenir partides diferenciades que ens permetran anar calculant els costos futurs del servei i també li donen certa autonomia de gestió i no solament estar inclosos dins un pressupost general on el director decideix si es farà despesa dirigida cap a l'arxiu o no.

Execució del pressupost de 2021

Partida	Descripció	Crèdits inicials	Despeses	Saldo Real
2120000	Manteniment edificis i altres	9.480,00 €	1.821,04 €	7.658,96 €
2130000	Manteniment i reparació d'instal·lacions i maquinària	13.787,00 €	22.677,74 €	-9.368,69 €
2160000	Reparació i manteniment d'equips informàtics	7.260,00 €	3.258,68 €	4.001,32 €
2200000	Material d'oficina ordinari	700,00 €	787,29 €	-87,29 €
2200100	Subscripcions i publicacions	9.183,00 €	12.200,54 €	-3.017,54 €
2210000	Subministraments energia elèctrica	21.120,00 €	16.867,14 €	4.252,86 €
2210100	Subministraments aigua	820,00 €	294,85 €	525,15 €
2219900	Altres subministraments	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2220300	Comunicacions informàtiques	180,00 €	98,17 €	81,83 €
2260200	Difusió i campanyes de divulgació	5.450,00 €	10.764,67 €	-5.314,67 €
2260900	Promoció de la lectura	7.250,00 €	9.383,56 €	-2.133,56 €
2269900	Despeses diverses	5.000,00 €	8.769,98 €	-3.769,98 €
2269960	Altres despeses diverses.	0,00 €	1.755,55 €	-1.755,55 €
2270000	Prestació de serveis: neteja	43.258,00 €	40.287,68 €	2.970,32 €

2270100	Prestació de serveis: vigilància	1.000,00 €	91,11 €	908,89 €
2270600	Estudis i treballs tècnics	0,00 €	500,00 €	-500,00 €
2279900	Servei de manteniment de programes informàtics	8.220,00 €	12.110,39 €	-3.890,39 €
2600000	Treballs realitzats per institucions sense fins de lucre	0,00 €	175,00 €	-175,00 €
TOTAL CAPÍTOL 2		132.708,00 €	141.843,39 €	-9.613,34 €
6230000	Maquinària, instal·lacions i estris	0,00 €	26.113,90 €	-26.113,90 €
6250000	Mobiliari Biblioteca Pública de Maó	30.000,00 €	17.315,67 €	12.684,33 €
6260000	Equips per a processos d'informació	0,00 €	0,00 €	0,00 €
6260800	Equips per a processos de la informació	4.000,00 €	593,97 €	3.406,03 €
6290000	Altres immobilitzat material: publicacions	35.000,00 €	32.599,55 €	2.400,45 €
6330100	Altres inversions d'equipaments	5.000,00 €	8.181,16 €	-3.181,16 €
TOTAL CAPÍTOL 6		74.000,00 €	84.804,25 €	-10.804,25 €
TOTAL PRESSUPOST		206.708,00 €	226.647,64 €	-20.417,59 €

11. Formació

Formació del personal durant l'any 2021

Curs edició en vídeo de continguts per xarxes. CIME alguns tècnics.

Curs d'edició de cartells amb el programa Affinity Designer. CIME tècnics.

Curs d'habilitats comunicatives. EBAP tot el personal.

Curs de treball en equip. EBAP tot el personal on line i presencial

Curs de ludificació a arxius i biblioteques. EBAP alguns tècnics.

Curs sobre actuacions d'urgència al Pla d'emergències amb Chubb ibérica

Curs "joves a la biblioteca" ABADIB. Hi participa el director

Curs "Gravació i edició de vídeos amb el mòbil per al personal de les biblioteques" diverses tècniques. (CIME, 10 hores)

Curs d'Igualtat d'oportunitats i prevenció de la violència de gènere - EBAP - 30 hrs.
Alguna auxiliar d'administració.

12. Comunicació

La web (www.bibliomao.es) és l'eina habitual des de la qual es gestiona l'agenda d'activitats i les notícies que es generen. La web és el centre de la majoria de tasques pròpies de la biblioteca: els contactes, la petició d'informació, la comunicació d'actes, les normes de funcionament, l'accés al fons documental i als diversos catàlegs, etc. D'altra banda també mantenim obert un mur al Facebook (www.facebook.bibliomao.es) en el qual es pengen totes aquelles notícies, actes i activitats que ens semblen d'interès per als nostres usuaris, especialment relacionades amb la lectura i els escriptors. Sovint s'usa el servei de sms per avisar els usuaris sobre desiderates, reserves, préstecs interbibliotecaris, etc. També gaudim d'un Instagram bibliomao (www.instagram.com/bibliomao/) que és molt actiu. Les tasques de gestió de la web, facebook i instagram s'han fet directament per personal de la biblioteca fins gairebé final d'any però es van demanar diversos pressupostos per poder dur almenys les xarxes facebook i instagram amb una empresa externa i així es farà durant l'any 2022.

Per a la comunicació pública es fa servir els serveis de l'agenda cultura digital del Consell Insular de Menorca. A més, sovint també es redacten notes de premsa que són enviades als gabinets de comunicació del Consell Insular. D'altra banda el Consell ha contractat tot un seguit de seccions de publicitat que és coordinat en les reunions dels Caps de cultura per tal d'incloure la programació cultural en els mitjans de comunicació de Menorca. Diverses vegades durant l'any se'ns ha demanat informació des dels mitjans de comunicació de l'Illa per a temes propis de la biblioteca i l'arxiu.

13. Col·laboracions

La Biblioteca es proposa de col·laborar amb les entitats ciutadanes tant públiques com cíviques i privades i en aquest sentit es va establir acords per organitzar activitats conjuntes. Aquesta creiem que és una de les estratègies que ha de definir les biblioteques que es volen inserides en el seu entorn. Així ha col·laborat amb les següents entitats:

Ajuntament de Maó
Casal de Gent Gran de Maó
Arxiu d'Imatge i So de Menorca
Comunitat
Fundació de Discapacitats de Menorca
Cercle Artístic

IME: edició de 6 Plecs de Lectura
Revista Útil
Revista infantil Somiatruites
Diario Menorca
Centre Penitenciari Menorca
Ateneu de Maó
GOB
Un estiu per créixer
Creu Roja Maó
Amics de s'Òpera de Maó - Teatre Principal

14. Propostes 2022

Les propostes per al 2021 es desenvolupa de forma extensiva al document **Programa d'actuacions 2021**. Aquí n'indiquem un resum. Amb tot cal dir que resulta difícil de planificar totes les activitats que la Biblioteca i l'Arxiu Històric porten a terme perquè sovint van sorgint propostes i novetats al llarg de l'any que no es poden tenir en compte per la immediatesa de resoldre-les.

Com a propostes destaquem:

Circuit d'escriptors: promoció dels escriptors de Menorca (diverses actuacions).
Continuació dels Plecs de Lectura (amb la col·laboració de l'IME i AISM).
Dia de les Illes Balears: Teatre musicat (1 de març).
Dia Mundial de la Poesia: video a la web (21 de març).
Dia del llibre: sortir al carrer (23 d'abril).
Dia Internacional de la biblioteca (24 d'octubre).
Tallers d'estiu.
Xerrades sobre els fons documentals de l'arxiu.
Cicle de cinema i teatre.
Club de lectura en femení.
Pla de propostes de sostenibilitat de l'edifici.

15. Conclusions 2021

En general podem dir que la BPM continua donant un servei de qualitat als usuaris a pesar de les mancances i les pandèmies. Els indicadors mostren que és una biblioteca molt activa tant per l'ús que fan els usuaris com per la dinàmica en la programació d'activitats. Tot això en bona part gràcies a la dedicació del personal.

Cal aconseguir el personal dotat i pressupostat, i les passes per a aconseguir-ho s'estan donant, i això permetrà incrementar els serveis, les activitats i fins i tot l'horari d'obertura.

Per altra banda, és evident que ens fa falta un nou edifici per separar els dos serveis per manca d'espai i idoneïtat. Aquesta proposta es reitera a les darreres memòries i programacions perquè és un problema real i una proposta de futur que ja no haurie de ser gaire llunyà. Si la BPM assumeix plenament les competències de Biblioteca Insular, l'actual edifici de Can Mercadal resulta insuficient. Ara ja ho és perquè té mancances d'espai i la distribució d'aquest edifici històric no facilita el perfil de biblioteca a la qual s'ha d'encaminar. Per tant la nostra proposta seria que l'actual edifici sigui destinat exclusivament als serveis d'arxiu històric i destinar un nou equipament per a la biblioteca. Mentre seguirem treballant mirant de donar el millor servei i bones propostes culturals per incrementar els nostres usuaris.

Joan Pau Salort Salort

Director de la Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric de Maó

maig de 2022

16. ANNEXOS

ANNEX 1. INFOGRAFIA DE LA TASCA DE L'ARXIU I LA SECCIÓ MENORQUINA

ANNEX 2:

CARTELL CLUB DE LECTURA

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ CLUB DE LECTURA 2021-22

22 setembre: "Beloved" de Toni Morrison

20 d'octubre: "La tía Tula" de Miguel de Unamuno

24 de novembre: "Así es" d'Anna Gomila

22 de desembre: "El lado frío de la almohada" de Belén Gopegui

19 de gener: "El club de la buena estrella" d'Amy Tan

23 de febrer: "La joven de la perla" de Tracy Chevalier

23 de març: "Barbarossa" de Joan Pons

20 d'abril: "Ética para Celia" d'Ana de Miguel

25 de maig: "La vida invisible de Eurídice Gusmao" de Martha Batalha

22 de juny: Lectura del Centre Bit Menorca

Per assistir-hi s'ha de fer una inscripció prèvia als taulells de la biblioteca o a info@bibliomao.es

A les 19h ala sala de conferències. P/ Conquesta 8. Maó

CONSELL INSULAR
DE MENORCA
DEPARTAMENT DE CULTURA, EDUCACIÓ,
JOVENTUT I ESPORTS

ANNEX 3. DOSSIER DE PREMSA

GEMMA TRIAY
2020 ha estat el seu
millor any, juntament
amb Ale Salazar,
guanyant cinc de les set
finals que ha jugat

econòmic els fabricants de calçat que durant algunes setmanes es van dedicar a produir mascaretes i equips de protecció individual, quan més falta feien. Pons Quintana, Jaume Mascaró, Homers, Rí, Mibo són alguns exemples d'aquest compromís.

A l'àmbit de la cultura els premis volen reconèixer la **Xarxa de Biblioteques de Menorca**, que compleix 35 anys, i que durant 2020 va crear eBiblio, va publicar Bibloficcions, va celebrar Sant Jordi a Redossa, tota una mostra de com cadà entitat i servei és capaç d'adaptar-se a les noves circumstàncies.

El premi de Protagonista a les activitats esportives de l'any passat és per Gemma Triay, que va acabar l'any com a número 1 del World Padel Tour, amb cinc títols de les set finals que ha disputat, destacant la victòria a Menorca a la cita de Mestres.

Premi Andrés Casasnovas. Josep Portella ha guanyat
amb el reportatge «La fantàstica vida del jove Tuduri». Foto DM

Il·lustració 1: 16/01/21

Comença a fruitar la recerca de túnels de la Guerra Civil

Isaac Pons de Rosa

L'estudi becat per l'Ajuntament de Maó per localitzar les galeries subterrànies que, segons un plànol de 1938, hi ha davall la ciutat des del temps de la Guerra Civil, continua endavant i comença a donar fruits. I és que per ara, l'equip d'investigadors dels Amics del Museu de Menorca que duu a terme la investigació, ha aconseguit identificar ja 28 de les 52 galeries marcades al mapa.

Aquest document de l'**Arxiu Històric de Maó** identifica «galeries de mines», pedreres i coves naturals, i des de l'Ajuntament hi ha interès a saber si aquella planificació feta en plena Guerra Civil per elaborar una xarxa de refugis subterrànies, es va completar o no.

És en aquest context que membres dels Amics del Museu de Menorca estan recopilant el màxim

d'informació possible, tant a l'**Arxiu Històric**, en els arxius del Museu Militar o al mateix Consistori. I és d'aquesta darrera font d'on «estem aconseguint informació més fiable», ja que consten documents de quan «l'Ajuntament demanava a la companyia elèctrica que donés llum a determinades cases perquè estaven fent túnels».

Així ho explica Miquel López, qui participa en una tasca que requereix «anar de casa en casa» per comprovar si els passadissos existien o existiren en algun moment, o si finalment va quedar en una declaració d'intencions i realment no es va dur a terme.

Túnels i accessos

«Segons la documentació hi ha uns 160 accessos als refugis», planificats moltes vegades perquè dos o tres donin accés, des de diferents

Una crida a la col·laboració ciutadana per completar l'estudi

► Des de l'Associació Amics del Museu de Menorca, consents que molta gent té a casa seva (a la vista o ja tapats) accessos a aquestes galeries, utilitza les xarxes socials per a demanar col·laboració ciutadana. És una manera d'obtenir informació sobre la ubicació a aquestes portes d'entrada a les galeries subterrànies que van servir de refugi. El treball ofereix resultats diversos. Hi ha ocasions en què es conserven perfectament els accessos i trams de galeries, altres que estan plens de pèl·lets de reformes, o altres que algun dia es van tapiar, segurament després de la Segona Guerra Mundial.

cases, a galeries compartides.

La investigació està revelant algunes curiositats, com per exemple que la majoria de refugis tenen els seus accessos des de soterranis de cases. Uns soterranis que estan generalment a 2,7 metres de fondària en relació amb el nivell del carrer, i el túnel cap al refugi segueix en descens fins arribar a 6,5 metres de profunditat, i gairebé sempre situats davall el carrer.

Els Amics del Museu de Menorca s'estan trobant molts casos en què els accessos es van tapiar posteriorment, o que hi ha accessos compartits des d'habitatges que fan mitgera.

A l'hora d'analitzar la informació es té en compte el context del moment i sorgeixen detalls interessants. «És curiós, la guerra va començar el 1936 i els bombardejos els agafa desprevinguts». Després, «el 1938 apareixen en premsa queixes, perquè no s'estan fent túnels» i sembla que s'intensifiquen les excavacions «a mitjan 1938 i la guerra acaba l'any següent».

Il·lustració 2: 29/01/21

«La biblioteca a casa» és la iniciativa que acaba de posar en marxa la **Xarxa de Biblioteques de Menorca** i recull l'esperit d'aquella frase que, adaptada al cas, diria: «Si l'usuari no va a la biblioteca, que la biblioteca vagi a l'usuari». I és que en açò consisteix la proposta, fer arribar llibres als seus clients, directament als seus domicilis, contribuint així al foment de la lectura, en uns moments en els quals molts no poden sortir de casa.

La idea sorgeix en un context difícil per a moltes famílies. En uns casos, perquè es veuen obligades a romandre a casa per fer quarantenes i, en uns altres, perquè fent cas de les recomanacions de les autoritats sanitàries decideixen sortir de casa només l'imprescindible. És en aquest punt que la disponibilitat més grossa de temps lliure i la necessitat, sovint, d'entreteniments variats més enllà de la televisió o les noves tecnologies, fa que la lectura esdevengui, no només una alternativa més que vàlida, sinó que és especialment recomanable pels coneguts beneficis que comporta l'afició a les lletres.

Un servei sense riscos

Per fer ús d'aquest servei només s'ha de disposar del carnet de soci (si no en té, fer-se'l, és molt fàcil) de la **biblioteca municipal de cada poble**. Amb l'excepció de la de Maó, on la iniciativa de moment no s'ha pogut posar en funcionament per manca de personal.

En total són vuit les biblioteques —inclosa la de Fornells— que ofereixen el servei, i tot i que només fa uns dies que funciona, els seus responsables es mostren molt contents amb la idea i confien que la gent en farà ús.

El funcionament és molt senzill, com apunten des de la Biblioteca de Ciutadella. L'usuari només s'ha de posar en contacte

Llibres, porta a porta, per combatre la pandèmia

Aquest servei permet promocionar la lectura entre els usuaris de les biblioteques. Foto: JOSEP BAGUR GOMILA

«La lectura és una molt bona opció en aquests moments en què estem tantes hores a casa»

► La bibliotecària d'Alaior té clar que «la lectura és una molt bona opció en aquests moments, en què estem tantes hores a casa». I de fet, afirma que la proposta dels préstecs a domicili té molts voluntaris al poble. «Les usuàries del grup de lectura s'han brindat per anar a repartir», assegura. Una d'elles, Pepa Teixidor (a la foto de la dreta), que habitualment ja col·laborava amb la biblioteca, també contribueix en aquesta iniciativa.

amb la biblioteca, per telèfon o correu electrònic, per fer la petició, que pot ser concreta per un llibre determinat, o també obrint-se a les recomanacions que puguin suggerir les bibliotecàries, a partir dels gustos i preferències del lector.

«Moltes vegades coneixes a la persona, i saps què li agrada, i a vegades et demanen un títol específic», apunta Núria Pons, de la Biblioteca d'Alaior.

El personal fa la selecció i, el més prest possible, ho duen a casa de l'usuari. «Per ara, la gent està molt contenta», referint-se a casos com el d'una família amb una filla petita i que han de fer quarantena. «Els vam dur sis contes, perquè s'entretengui un poc, i van estar molt agraïts».

Es permeten préstecs de fins a sis llibres, que l'usuari pot tenir a casa durant un mes. I quan acaba el termini, el personal de la biblioteca passa a recollir els volums per tornar-los al centre.

Una de les preocupacions que hi havia al principi de la pandèmia era sobre el temps que el virus podia estar damunt superfícies. En aquest sentit, com remarquen des de les biblioteques, els estudis han demostrat que la seva supervivència en materials com els llibres o els diaris és nul·la. Per tant, la quarantena de catorze dies per la que passaven inicialment aquests materials, ja no s'aplica. L'únic que es fa, per precaució, és deixar-los un dia en dipòsit abans de retornar-los a la prestataria.

Il·lustració 3: 08/02/21

QUE las impulsoras de «Artoteka», en Bilbao, dedicado al préstamo de obras de arte, dijeran en La1 que es la primera vez que se hace en España, cuando la Biblioteca de Maó lo ofrece gratis desde hace dos años.

Il·lustració 4: 08/02/21

QUID PRO QUO

CONSELLER DE CULTURA

**Josep Portella
Coll**

Una de les notícies culturals de la setmana és que tenim conseller de Cultura nou. No, no és que en Miquel Maria ho hagi deixat, em refereix a conseller de Cultura del Govern de les Illes Balears, que aquí encara vivim aquesta duplicitat o triplicitat, segons com es miri. La notícia és que aquest conseller de cultura és menorquí. Almenys s'ha de pressuposar una major proximitat. No és la primera vegada, recentment ho han estat Rut Mateu i Esperança Camps, i ara ho serà Miquel Company, que deixarà el Consell insular de Menorca per mudar-se a Palma. Ja sé que en Miquel enyorarà amb cor i ànima la tramitació definitiva del PTI, que deixa sense acabar. Conec en Miquel des de fa molta estona, des de quan era cavaller de les festes de la Mare de Déu de Gràcia, sempre discret, elegant i correcte. És una persona amable que té facilitat per contactar i connectar amb la gent, que són aptituds importants per la tasca política, però no les úniques. En ocasions, el caure bé pot entrar en contradicció amb el compliment de l'ideari. Ja veurem. El que volia assenyalar és el fet de tenir una Conselleria de Cultura (en aquest cas, amb més coses, Universitats i Fons Europeus, és clar) en el Govern balear quan les competències estan transferides als consells insulars des de 1995. Prova d'aquesta realitat és que la responsabilitat de la política cultural al Govern balear va i ve d'una conselleria a una altra i, en ocasions, és només una direcció general. Quan es va traspasar la competència de cultura als consells insulars, el govern es va reservar únicament la gestió de les grans infraestructures culturals, com a Menorca són el Museu de Menorca i la **Biblioteca Pública de Maó-Arxiu Històric de Menorca**, gestió que es va transferir més endavant als consells insulars, les relacions culturals i artístiques interinsulars i la projecció exterior de la cultura, a més de la presència a l'Institut Ramon Llull i altres. Per tant, el marge de maniobra que tindrà Company en matèria de cultura i art no és molt gran. Açò no vol dir que no es pugui fer molt. La crisi originada per la pandèmia i les mesures sanitàries obligades ha ferit greument al sector, és clar. El Govern de les Illes Balears està gestionant i gestionarà fons extraordinaris per intentar pal·liar la crisi econòmica subsegüent i mantenir els sectors productius de cara a la recuperació que esperam que sigui prest. Potser la principal tasca de Miquel Company en aquests anys és treballar perquè part d'aquests fons arribin al món de la cultura i l'art i se'n faci un ús equitatiu i raonable. I perquè això sigui possible serà important la tasca coordinada amb els consells insulars i els ajuntaments.

Il·lustració 5: 18/02/21

Breves

'PLEC DE LECTURA'

El número 43 de la publicación divulgativa está dedicado a la figura de la pedagoga Pilar Benejam

☛ El primer 'Plec de Lectura' del año está dedicado a Pilar Benejam (Ciutadella, 1937), una persona muy destacada en el campo de la pedagogía a nivel estatal y que ha escrito numerosos textos dedicados a la didáctica de las Ciencias Sociales y la reflexión pedagógica. Benejam ha obtenido numerosos premios por sus aportaciones intelectuales y es Hija Ilustre de Ciutadella. El antropólogo Jaume Mascaró ha colaborado en el documento aportando una pequeña biografía de su amiga y colaboradora, mientras que la parte gráfica corre a cargo de la colaboración del Arxiu de Imatge i So de Menorca a través de sus fondos.

Il·lustració 6: 01/03/21

DIFUSIÓ

Presentació de les Trobades i els Premis Mediterranis Albert Camus a les biblioteques de l'Illa

☛ Durant les pròximes setmanes, es duran a terme, a diferents biblioteques de Menorca, presentacions de les Trobades Mediterrànies Albert Camus i els seus premis. El primer dels actes tindrà lloc aquest mateix divendres, a les 20 hores, a la Biblioteca de Ciutadella, i després continuaran les presentacions a Maó, dia 26 de març (19 hores), a Alaior, dia 30 d'abril (20 hores), i a Castell, el 7 de maig (20 hores). Aquestes presentacions, per a les quals cal inscripció prèvia, permetran explicar una mica més, què són les Trobades Mediterrànies, aquest esdeveniment internacional al voltant de la figura i l'obra d'Albert Camus.

Il·lustració 7: 03/03/21

La Biblioteca Pública de Maó ganó 599 usuarios el año pasado

Redacción

La Biblioteca Pública de Maó dio ayer a conocer los datos estadísticos correspondientes a 2020, un año complicado en el que, a pesar de las limitaciones derivadas de la pandemia, han intentado mantener la actividad habitual.

En el análisis de las cifras, los responsables del centro cultural destacan que a pesar del efecto covid se ha tenido un gran volumen de préstamo y sobre todo se ha incrementado mucho el acceso a los documentos virtuales a través de eBiblio. Se han llevado a cabo 99 actividades culturales o didácticas, una cantidad menor que en años anteriores, aunque se debe tener en cuenta que la Biblioteca ha estado cerrada muchos días (abrió solo 246) y que las medidas sanitarias han impedido hacer algunos actos, aunque por otra parte se potenciaron las actividades telemáticas para evitar contagios.

El dato más importante es el del crecimiento de nuevos usuarios, que en 2020 fueron 599 para sumar 26.800, y el total de visitas a las instalaciones (55.044). Por otra parte se incorporaron 2.225 documentos y se prestaron 38.357 libros y obras audiovisuales.

Il·lustració 8: 09/03/21

«Se ha demostrado que la cultura es segura, no la podemos apagar»

M.P.F.

La realidad para el sector cultural de la Isla durante este año de pandemia ha sido durísimo. La agenda de conciertos prácticamente desapareció. Se reinventaron para que la música siguiera latiendo. Lo presencial dejó paso a lo virtual. Pero, aún así, a todos ha sabido a poco.

Gemma More se dedica a la música. Se define como intérprete, cantautora y «a veces tengo ideas musicales a las que doy vida con mi pareja, también músico, Paolo Scarpa» con quien forma el grupo Wanderlust Menorca.

Explica que a los inicios de la crisis sanitaria, se adaptaron a la situación de la mejor manera posible. «Programamos conciertos y otras actividades online con distintos artistas, hicimos colaboraciones y aprovechamos para estudiar, crear nuevos proyectos y es-

cribir canciones nuevas». Se reinventaron porque «queremos trabajar» y porque «se ha demostrado que la cultura es segura y necesaria y no la podemos apagar», agrega.

Con la llegada del verano, las instituciones promovieron la actividad musical pero «los conciertos eran muy pocos para la canti-

«Nuestra actividad respecto al año anterior cayó drásticamente más de un 90 por ciento»

dad de artistas que hay en la Isla», asevera More, quien agrega que los teatros, salas, hoteles y restaurantes lo tenían muy difícil para programar, por eso «nuestra actividad respecto al año anterior se

desplomó, cayó drásticamente más de un 90 por ciento». Pero su pasión por la música y la necesidad de mantener encendida esa luz les llevó a reinventarse, con conciertos online y algunos presenciales como, por ejemplo, el de Cantautors de Menorca con ayuda de Acústic Menorca. «Hicimos también algunos Secret Concerts con la colaboración de Baixavan, Cantautors entre Llibres en la Biblioteca Pública de Maó y una noche de mujeres cantautoras muy emotiva y reivindicativa», recuerda la artista.

Gemma More reconoce que lo pasó realmente mal durante la época estival. «Acostumbrados a unos 30 conciertos al mes durante la temporada, habíamos pasado a solo cuatro, y dos de ellos eran autoproducidos por amor al arte y confiesa que «fue una época triste y depresiva». Porque era aquello de organizar y cancelar. «Ha sido

More, junto con Paolo Scarpa, forman Wanderlust Menorca. Foto: GEMMA ANDREU

el año de las negativas», lamenta.

Actualmente su situación no ha mejorado. Llevan prácticamente un año sin trabajar y aun están muy presentes la incertidumbre y el miedo por lo que está por venir. Su principal preocupación lo ve en el futuro, en cómo vivirán. «Se

dice rápido, pero pasa lento y difícil porque las facturas y los alquileres se tienen que seguir pagando y no hemos recibido ninguna ayuda», asevera.

Fese a ello, se anima cuando piensa en la música, en esa pasión que les guía y les llena por dentro.

Il·lustració 9: 14/03/21

MAÓ

Presentación de las «Trobades Albert Camus» en la Biblioteca

El centro de lectura acogerá mañana, a partir de las 19 horas, la presentación de las Trobades & Premis Mediterranis Albert Camus 2021. Se da continuidad así a una gira que ya ha pasado por la biblioteca de Ciutadella y que próximamente lo hará por las de Alaior (30 de abril) y Es Castell (7 de mayo). Cabe recordar que el encuentro literario en torno al Premio Nobel francés se celebrará en Sant Lluís entre el 18 y el 20 de junio y que el título escogido para esta edición es «No hay vida sin diálogo».

Il·lustració 10: 25/03/21

HISTORIA • El Ateneu acoge esta tarde la presentación de «Excursión histórica por Calvià», de Joan Seguí Rodríguez

El busto de Joan Seguí, desechado y recuperado

Josep Pons Fraga

El militar ilustrado Joan Seguí Rodríguez (Maó, 1847-1891), que impulsó la fundación de la «Revista de Menorca» (1888) y la creación del Museo de Menorca (1889) es el autor de «Excursión histórica por Calvià», sobre la Conquista de Mallorca, publicada en la década de los 80 del XIX.

El departamento de Cultura del Ayuntamiento de Calvià ha promovido la reedición de esta obra, que acaba de publicar en la colección «Valldargent», con un extenso estudio preliminar a cargo del historiador Agustí Aguiló Llofriu, funcionario municipal de Calvià, donde coordina el Servei Lingüístic.

Esta tarde el Ateneu acoge la presentación de este volumen en un acto en el que intervienen Agustí Aguiló; el investigador menorquín Miquel A. Limón, que ha colaborado activamente en la reedición; y Natividad Francés Gárate, primera teniente de alcaldía y delegada de Cultura del Ayuntamiento de Calvià.

El busto de Joan Seguí, hoy en el Ateneu.

Esta actividad cultural, que forma parte de las iniciativas organizadas con motivo del Día del Libro, recupera la figura, la obra y la trayectoria del militar e intelectual Joan Seguí Rodríguez, del

que se conservan escasas imágenes. La representación icónica más conocida de este menorquín polifacético -fue abogado, historiador, periodista y también fotógrafo- es un busto que ha protagonizado varias vicisitudes.

Tirado a los escombros

El busto de Joan Seguí, que se conservaba en la Biblioteca Pública de Maó, fue desechado y tirado a los

escombros durante las obras de rehabilitación del edificio de la plaza de la Conquista de Maó, a finales de los años 80. Afortunadamente, Francisco Parpal Inglés lo descubrió, y consciente de su valor e interés artístico, logró recuperarlo.

Durante más de treinta años el busto del fundador de la «Revista de Menorca» fue conservado por la familia Parpal en su domicilio de Sant Lluís, excepto seis meses cuando presidió un ciclo de conferencias en el Ateneu, entidad que se encargó de su limpieza y acondicionamiento. Francisco Parpal entregó, hace tres años, este busto al Ateneu. Un lugar mucho más adecuado que un vertedero de escombros de construcción.

Il·lustració 11: 23/04/21

JORNADES DE DEBAT. «Menorca, un laboratori per avançar idees er un món de pandèmies». A les 18 hores, a Can Victori, seu de l'IME.

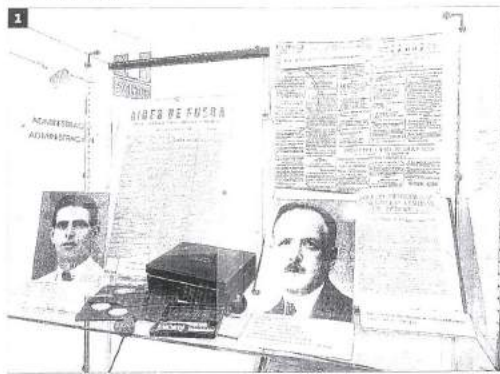
CICLE DE CONFERÈNCIES. «El pa per del PSOE en la transformació d'Espanya», a càrrec d'Aurelio Martín Nájera, director emèrit de la Fundació Pablo Iglesias. A les 20 hores a l'Ateneu i també per vide-conferència a través del canal a Youtube de l'entitat.

EXPOSICIÓ. Inauguració de «El PSOE a Menorca: 100 anys d'història a través de la premsa», les 19 hores, a la Biblioteca Pública

Il·lustració 12: 29/04/21

Es Diari •
VIERNES, 16 DE ABRIL DE 2001

Local 9

1 Francesc Mercadal Pons i Lluís Pons Castell, dos de los fundadors de la Asociación Socialista de Maó y diarios que recogen la noticia de su fundación en 1919. 2 Billetes de moneda acuñada en Menorca en 1937, la medalla de los concejales de Maó de aquella época con los colores de la bandera republicana y foto de Francisco Pons Carreras, primer concejal socialista (1920) y alcalde de Maó entre 1937 y 1939. 3 Portada y centrales de «Es Diari» del 9 de mayo de 1983, que narra la primera gran victoria electoral del PSOE. Foto: J. Carlos Ortega

J. Carlos Ortega

El PSOE es centenari en Menorca des de fa dos anys i la recorda ara com una interessant mostra documental en la que se combinen recortes de prensa, fotografías, boletines internos y objetos que forman parte de la historia del partido. Es también parte de la historia de la política menorquina del último siglo, ya que ninguna otra formación ha sido tan influyente ni ha gestionado tanto poder institucional.

Como celebración del centenario de su nacimiento en Menorca, en el año electoral de 2019, logró el poder en cinco de las nueve instituciones de la Isla. Cien años después y con varias generaciones de por medio, sigue siendo la fuerza mayoritaria en los municipios del levante menorquín.

La historia no es lineal, sin embargo. La abolición política de sus primeros 20 años y el entusiasmo alcanzado durante la república se interrumpió de forma traumática con el final de la guerra. Le siguieron entonces casi cuarenta años de letargo obligado durante el franquismo y, como el resto de partidos políticos, prohibidos durante cuatro décadas, hubo de esperar a la llegada de la transición a la democracia.

Ha sido realmente en este periodo, el que discurre desde principios de los ochenta hasta hoy el periodo más fructífero desde el punto de vista del poder y de la acción política que ha desplegado el PSOE en Menorca.

Se aprecia en la muestra que, no obstante, luce mayor brío en el atractivo de la antigua tanto por su valor testimonial como por reflejar las inquietudes

Los cien años de la historia socialista y la política local

► Una exposición en la Biblioteca Pública de Maó repasa con recortes de prensa, objetos, fotografías y documentos la trayectoria del partido

«El papel del PSOE en la transformación de España»

Aurelio Martín Nájera, en el medio de la fotografía, director emérito de la Fundación Pablo Iglesias, participó en la inauguración de la muestra y luego ofreció una conferencia en el Ateneu de Maó, que es la primera de las tres programadas para celebrar el centenario del socialismo en Menorca.

políticas de la sociedad de una época especialmente comprometida con los movimientos obreros. Antes de que apareciera la agrupación socialista de Maó, ya se había creado su germén, la Federación Obrera de Menorca (FOM).

La muestra consta de tres secciones, desde el nacimiento del partido en 1919 hasta la II República, la etapa de la guerra civil y el exilio y la transición. Aparecen recortes de «La voz de Menorca», que fue el diario de orientación republicana, documentación oficial de las agrupaciones, entre ellas la agrupación socialista femenina de Sant Lluís, conservadas en la Delegación del Gobierno y publicaciones propias del partido, «Aires de fuera», «Boletín de la FOM», «Justicia Social» y «Adelante».

Héctor Pons, secretario general del partido en Maó, alabó durante la inauguración ayer tarde de la muestra el empuje de los

► EVOLUCIÓN
Los primeros 20 años fueron intensos, pero la actual etapa ha sido la de mayor despliegue político

pioneros del socialismo menorquín, «su lucha nos sigue definiendo y uniendo hoy». Por su parte, Susana Mera, líder del PSOE en Menorca, agradeció el esfuerzo y compromiso de tantas socialistas «para avanzar hacia una sociedad más justa y disfrutar de las libertades conquistadas hasta hoy».

Además de la exposición se han preparado otros actos de celebración del centenario.

Il·lustració 13: 30/04/21

Carlos Minuchin presenta 'Magma' a les biblioteques

Redacció

El poeta Carlos Minuchin serà avui a la biblioteca pública de Ciutadella, per a presentar el seu poemari «Magma». L'acte tindrà lloc a les 20 hores, i comptarà amb la presència del també poeta Pere Gomila.

Aquest serà el primer de quatre actes que s'han previst per a les properes setmanes, entre els quals figuren els que es faran a les biblioteques d'Alaior, dia 21 de

maig (19 hores), a la de Maó, dia 5 de juny (12 hores), i a la biblioteca des Castell, l'11 de juny (20 hores).

En aquestes trobades, l'autor de «Magma» recitarà diferents composicions d'aquest poemari que va ser mereixedor del 21è Premi Joan Duch de Poesia 2020.

Igualment, l'escriptor recitarà també el poema «Blau», que recentment ha guanyat el VIII Premi de Poesia Illa de Menorca, que organitzen el MENORCA • «Es Diari» i el Consell insular.

Minuchin, durant l'acte de dilluns, a Barcelona.

El poeta menorquí acaba de participar en la Gala de Premis del Festival Barcelona Poesia 2021

Acte a Barcelona

Minuchin inicia aquest recorregut per Menorca després d'haver participat, dilluns, en la Gala de Premis del Festival Barcelona Poesia 2021. Durant l'esdeveniment, que va tenir lloc a la plaça del Rei de la ciutat comtal, el poeta menorquí va recitar poemes inclosos a «Magma». També hi van ser altres autors premiats en premis de poesia en català de 2020, com Txema Martínez (Jocs Florals), Raquel Santanera (Marti i Pol), Maria Josep Escrivà (Miquel de Palol), o Meritxell Cucurella-Jorba (Premi Màrius Torres).

Il·lustració 14: 14/05/2021

Agenda

Dia 19 de maig

>> CIUTADELLA

CINE CLUB. «Para Sama» a les 9.30 hores al Teatre des Born.

TALLER. «Primeres pantalles» a càrrec del formador en tecnologia i educació Jaume Pons Taltavull. A les 18.30 hores a la Casa de Cultura.

>> MAÓ

CONFERÈNCIA. «Una destrall gallega a la Menorca prehistòrica?» a càrrec de Rafael Rodríguez, arqueòleg de la Diputació de Pontevedra. A les 19.30 hores es retransmetrà en línia a través de la pàgina del Museu.

TERTÚLIA – RECITAL. «El proceso de creación y como todos somos creadores» d'Anna Ferrer. A les 20 hores a l'Ateneu i a través de la web de l'entitat.

CLUB DE LECTURA. «Anaïs sota les voltes» de l'escriptora Maria Vilanova. A les 19 hores a la Biblioteca pública.

>> FERRERIES

TALLER PER A FAMÍLIES. «L'àmbit motriu com a dimensió clau en el

desenvolupament infantil». A càrrec de la fisioterapeuta Sofia Moll. A les 17 hores a l'Escola infantil Ses Oronelles.

>> ES MERCADAL

CONCURS. «Tapes per Menorca» a les 18 hores a la Sala Multifuncional o per Streaming a través del canal de Youtube de la Sala.

>> SANT LLUÍS

ACTIVITATS. «Box Jove». Tallers gratuïts per a joves. A les 17 i a les 18.30 hores al Moll de Baix.

PRESENTACIÓ GUIA. «Com prevenir el malabaratament alimentari?» a càrrec de Noemí García nutricionista i autora del document. A les 20 hores a la Sala Polivalent Albert Camús.

>> ES CASTELL

XARLA-COL-LOQUI. La gastronomia amb Oriol Rovira i Oriol Castell, responsable del Grup Ses Forquilles. I Jornades sobre Cuina i Producte de Menorca «Binissaida Gastronòmica». A les 10.30 hores al restaurant de Sant Joan de Binissaida.

Breves

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ

L'escriptora Maria Vilanova comenta avui la seva novel·la 'Anaïs sota les voltes' al Club de Lectura

El Club de Lectura de la Biblioteca Pública de Maó celebra avui, a les 19 hores, la novena reunió amb el comentari de l'obra «Anaïs sota les voltes», que comptarà amb l'assistència de la seva autora l'escriptora Maria Vilanova i Vila-Abadal. La novel·la tracta de Jana, una jove de Barcelona, que arriba a Ciutadella a les acaballes de 2005 per prendre possessió de la casa familiar on solia passar les vacances quan era una filla i que no havia visitat des de fets anys. Té la intenció de quedar-s'hi fins que enllesteixi la recerca sobre la vida i l'obra de l'escriptora francoamericana d'origen català, Anaïs Nin, que l'editorial per a la qual treballa li ha encarregat.

Il·lustració 15: 19/05/21

XARXA DE BIBLIOTEQUES DE MENORCA

CELEBREM JUNTS ELS 35 ANYS

Joana M. Garau

Cap de Patrimoni
Documental i de la Xarxa de
Biblioteques de Menorca

«Si vols anar ràpid, ves sol; si vols arribar lluny, ves acompanyat»

El 13 de maig de 1985, el Ple del Consell Insular de Menorca aprovà la creació del Servei Insular de Biblioteques, arran de la necessitat d'organitzar a Menorca un servei que coordinés la política de biblioteques, després de la desaparició del Centre Coordinador de Biblioteques de Balears.

A proposta del llavors conseller d'Educació i Cultura, Joan F. López Casasnovas, s'aprovà, a més, informar-ne i enviar el projecte del servei a tots els ajuntaments de l'illa amb biblioteca pública municipal i a la Conselleria de Cultura de la comunitat autònoma.

Tant uns com l'altra van respondre positivament. Els ajuntaments es van adherir i es van comprometre amb la nova aventura que ens ha fet avançar junts i de manera coordinada durant aquests 36 anys, amb l'objectiu de proporcionar l'accés democràtic i igualitari a la informació, la formació, el coneixement, la cultura i el lleure, de manera universal, sense tenir en compte l'edat, la raça, el sexe, la religió, la nacionalitat o la classe social, tal com dicta el «Manifest de la Unesco sobre la biblioteca pública».

❖ **DES DE BON COMENÇAMENT**, el Servei Insular de Biblioteques no només va fer la coordinació i direcció tècnica de la Xarxa de Biblioteques, sinó que també aglutinà esforços, tot estalviant recursos per al benefici del conjunt.

Durant els primers 5 anys, un únic treballador desenvolupà tot sol aquesta feina. L'any 1991, el Consell insular amplià el Servei de Biblioteques amb una tècnica bibliotecària que seria la nova coordinadora de la Xarxa fins l'any 2016. Sota la seva coordinació es van produir una sèrie de canvis significatius, des de la introducció de materials no llibre, com els audiovisuals (discs, CD, CD-Rom, VHS i DVD), fins a la consolidació d'activitats de promoció de la lectura, així com la signatura de convenis anuals entre el Consell i els ajuntaments de Menorca amb la finalitat de garantir el finançament i la qualitat del servei a tots els municipis de l'illa.

ment i la qualitat del servei a tots els municipis de l'illa.

El nou segle arribà amb la irrupció de les noves tecnologies i s'hi instal·laren ordinadors per a l'ús dels usuaris, amb connexió a Internet i wifi. També es creà el Catàleg bibliogràfic col·lectiu de les Illes Balears (CA-BIB), on es poden localitzar els fons de la quasi totalitat de les biblioteques de la nostra comunitat autònoma.

Amb el temps, la Xarxa de Biblioteques s'ha enriquit amb altres biblioteques d'interès públic, i així s'hi han adherit la Biblioteca Arxiu Fernando Rubió Tudurí, la de l'Ateneu de Maó, la del Seminari Diocesà,

La nova normalitat ha reafirmat la necessitat de les biblioteques per donar accés a la lectura i el coneixement en igualtat de condicions i a través de qualsevol suport o mitjà

la del Fons Menorquí de Cooperació i la Col·lecció Hernández Sanz-Hernández Mora, de l'Ajuntament de Maó.

Alguns equipaments es van rehabilitar i ampliar per esdevenir espais més actuals, propers i adaptats a tots els públics, d'acord amb les noves demandes socials, culturals i tecnològiques.

Tots aquests canvis iniciats fa més de dues dècades, ara s'han precipitat.

❖ **LA PANDÈMIA** ha provocat que la tecnologia sigui encara més present en les nostres vides i acceleri el canvi en el consum cultural, la transmissió del coneixement, les formes d'oci, les maneres de llegir i l'estil de vida, en general. Però no tothom hi pot accedir d'igual forma i seguir el ritme de l'evolució social i cultural que està definint els nous temps, per manca de recursos o de competències digitals.

No hi ha cap dubte que la pandèmia ha marcat un abans i un després. Si bé el model de biblioteca tradicional va començar a entrar en crisi a l'inici del segle, la nova normalitat ha reafirmat la necessitat de les biblioteques públiques per donar accés a la informació, la lectura i el coneixement en igualtat de condicions i a través de qualsevol suport i mitjà.

Ara mateix, ens trobam en una cruïlla que ens obliga a decidir cap on hem de dirigir-nos. Els professionals tenim clar que cal emprendre un nou camí per assolir i consolidar un model de biblioteca cultural, social, participatiu, integrador i universal, i plenament tecnològic.

Sigui cap on sigui que haguem de partir, ho hem de fer amb la implicació i compromís dels nostres professionals, que són el valor més preuat de la Xarxa.

❖ **LES BIBLIOTEQUES** són ateses per un personal eminentment compromès, amb altes dosis de vocació de servei públic i professionalitat: el nostre personal ho dona tot cada dia amb la seva feina i dedicació. Per açò, és imprescindible materialitzar les necessitats sobre recursos humans de les administracions titulars de les biblioteques públiques.

Per tots aquests anys de servei públic bibliotecari a la nostra illa, volem celebrar amb tots vosaltres l'aniversari de la Xarxa de Biblioteques, un acte que s'havia de fer l'any passat, però que es va haver d'ajornar arran de l'augment de casos per la covid-19.

A partir de les 19 h, avui us esperam a l'Auditori de Ferreries. Podeu reservar l'entrada al mateix web de l'Auditori, o bé a qualsevol biblioteca.

Per a aquesta ocasió tan especial comptam amb la presència del gerent de Biblioteques de Barcelona, Ferran Burguillos, qui ens oferirà la conferència «L'equitat a les biblioteques públiques des de la perspectiva dels drets culturals». Tot i la seva joventut, ja compta amb una dilatada experiència en el camp de les biblioteques públiques.

A continuació, assistirem a l'estrena del documental sobre la història de la Xarxa, titulat «35 anys al teu costat», un audiovisual elaborat amb mestria i rigor per la realitzadora Magda Timoner.

Vull aprofitar per agrair, en nom del Consell insular, el patrocini de l'acte per part de la Fundació Rubió Tudurí, titular d'una de les biblioteques adherides de la Xarxa.

I com no, fer un reconeixement als nostres usuaris, que són la nostra principal raó de ser.

Esperam que ens acompanyeu, però si no ho podeu fer, podreu seguir l'acte en directe a través del canal de Youtube de la Xarxa de Biblioteques de Menorca.

Per molts anys més!

Il·lustració 16: 03/06/21

EL ANIVERSARIO

La Xarxa de Biblioteques, 35 años al lado de los lectores

El Auditori de Ferreries acogió ayer tarde el acto conmemorativo de los 35 años de historia de la Xarxa de Biblioteques de Menorca. Un encuentro de reconocimiento a la labor realizada que tuvo como complemento la conferencia ofrecida por Ferran Burguillos, gerente de Biblioteques de Barcelona, y el estreno del documental «35 anys al teu costat», realizado por Magda Timoner. FOTO GEMMA ANDREU

Il·lustració 17: 04/06/21

15 | VIERNES, 4 DE JUNIO DE 2021

CULTURA & ESPECTÁCULOS

A • El Consell ha encargado la redacción de un plan de implementación para la transformación sufrida en estas equipaciones desde finales del pasado siglo

Xarxa de Biblioteques sca un nuevo modelo

za

no especial para la ioteques de Menorca cumplió sus pris de historia (celebrativo que posponer as semanas), mientras parte sufrió, con sectores y entidad de la pndencia. en el texto de la mope la actividad de cabe duda de que urcado «un antes y El repaso a las ci a año ha demostr a de todos los indio de equipamien as, excepto de los

ma que al menos unto de parido pa a el futuro. En una, lobal de cambio de ocules y del consu , determinado en or las nuevas tecnolo las hora de busórnulas para reforo de biblioteca tra e «ya comenzó a isis a comienzos de acuerdan. El objetiv r «un nuevo caminu ir y consolidar un biblioteca cultural, so pativo, integrador,

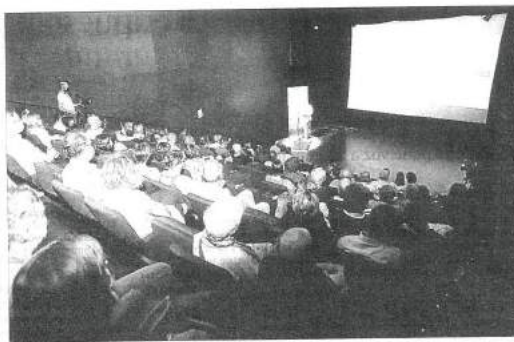

Imagen de la celebración del 35 aniversario de la Xarxa a principios de este mes en Ferreries. Foto: GEMMA ANDREU

universal y plenamente tecnológico».

Ante ese reto y para poder afrontarlo de una manera planificada, el Consell insular, a través del Servei Coordinador de Biblioteques, encargará este año la elaboración de un plan de implementación del nuevo modelo de biblioteca pública de Menorca,

Uno de los ejes clave en el nuevo modelo será el de poder contar con los recursos humanos para afrontar el cambio

que girará en torno a cuatro ejes. Estos son actividades innovado

ros y los laboratoris ciudadanos participativos para el fomento de la lectura y la creación de conocimiento y experimentación de forma colectiva; el replanteamiento de la política de colecciones, tanto física como virtual; la transformación de los espacios físicos adaptados al nuevo modelo que se quiere lograr y conseguir los

2020, el año que supuso el gran salto del servicio digital eBiblio

Desde que la Xarxa ofrece el servicio de eBiblio (préstamo digital de libros y revistas), las cifras han ido creciendo año tras año. Pero ha sido gracias al afecto de la pandemia, el confinamiento y a la labor promocional y de difusión realizada desde la Xarxa que la plataforma ha dado su gran salto en 2020. El año pasado se inscribieron 732 nuevos usuarios a eBiblio (en 2019 se ganaron solo 142) y el número total de inscritos es de 1454, casi el doble de los que había el año pasado. En una de las propuestas de futuro, la Xarxa tiene previsto destinar 3.000 euros este año para la adquisición de libros electrónicos de autores menorquines. En lo que se refiere a las cifras de usuarios presenciales, en 2020 aumentaron un 16 por ciento respecto al año anterior, aunque por otra parte el número de usuarios activos cayó un 18 por ciento y el de nuevos socios también se desplomó un 35 por ciento.

recursos humanos necesarios para llevar a cabo el cambio.

Referente a ese último punto, la memoria recuerda que el personal de la Xarxa cuenta con 29 trabajadores (23,5 jornadas), y que según lo que establece el Mapa de Lectura debería haber 39 a jornada completa, es decir, un incremento del 44 por ciento.

Il·lustració 18: 24/06/21

MAÓ

La Biblioteca acoge el jueves la presentación de «Por los bosques» del escritor Lluís Vergés

Con la colaboración del botànic Pere Fraga, el escritor y periodista menorquí Lluís Vergés presentará este jueves (19.30 horas) en la Biblioteca pública de Maó su libro «Por los bosques». Se trata de un trabajo en el que el autor hace un repaso a la historia común entre los árboles y la humanidad, además de una defensa de la importancia de los bosques para el equilibrio del planeta. Se trata del segundo libro de quien durante muchos años fuera redactor de «Es Diari» tras publicar en 2017 el título «Tennis en la luna».

El escritor Lluís Vergés.

Il·lustració 19: 26/10/21

Lluís Vergés i els arbres necessaris

Redacció

El periodista i escriptor Lluís Vergés va presentar, ahir, el seu llibre «Por los bosques». Va ser en un acte que va tenir lloc a la Biblioteca Pública de Maó, amb l'acompanyament del botànic Pere Fraga.

«Por los bosques» (Alfabeto, 2021) és un repàs de la història comuna dels arbres i la humanitat, que serveix al seu autor per defensar la importància dels boscos per al manteniment de l'equilibri en el nostre planeta. I és que el llibre, que duu com a subtítol

«Los árboles son nuestra salvación», Vergés aborda el paper que juguen els arbres en la regulació del clima.

Entre els arguments que utilitza l'escriptor apareixen des de la utilitat de la llenya i els seus fruits, fins al modelatge que fan dels paisatges, passant per la funció capturadora de diòxid de carboni de l'atmosfera o l'atracció de la pluja. A més, aporta Vergés diverses opinions expertes que proposen accions locals concretes per afavorir la lluita per la salvaguarda del medi natural.

Lluís Vergés i Pere Fraga, ahir fosquet, durant l'acte celebrat a la Biblioteca de Maó. Foto: GEMMA ANDREU

Il·lustració 20: 29/10/21

Joan Carles Subirats | psicòleg i escriptor

● Vaig néixer a Llançà (Girona) el 1971 ● Som psicòleg, especialitzat en relacions laborals ● Fa dos anys i escaig em van diagnosticar càncer ● Estic en plena lluita de la malaltia i som optimista ● He escrit un dietari personal de superació ● Vull donar un missatge encoratjador a altres persones amb sotracos similars a la vida.

«En aquesta vida, s'ha de ser agraït»

Sonia
Marquès
Camps

Viure «A dos pams del cel», confessa Joan Carles Subirats, convidat per la Xarxa de Biblioteques de Menorca a presentar el seu llibre, amb les experiències i reflexions a conseqüència d'un càncer, amb un to emotiu i encoratjador, «et fa gaudir més de les petites coses de la vida i posar en pràctica el missatge del carpe diem». Parlar de la malaltia de forma tan íntima com en aquest Dietari de superació, que es el subtítol, no només és terapèutic, sinó que ajuda a entendre-la millor. De forma explícita, hi ha també un reconeixement a la feina dels professionals de la salut.

Parlar del càncer de manera

propera és un dels secrets de l'èxit?

—Fa set mesos de la publicació i venda del llibre, i portem quatre reimpressions i se n'està fent una traducció al castellà. La malaltia d'un càncer és un tema delicat, i malauradament, arriba a moltes cases. Només que ajudi a una sola persona que passi per una situació similar ja estaria més que satisfet.

Escriure les seves emocions l'ha ajudat en el procés?

—Vaig començar a escriure el dietari a la primera quimioteràpia, amb set hores de sessió al davant. Li vaig demanar a la meua dona que, si us plau, em portés una libreta i un boli, seguint, en part, el que havia fet una companya de feina en el seu procés de càncer, escrivint el que sentia, els dies bons i els dolents del tractament, perquè l'havia ajudat.

L'autor de «A dos pams del cel», dietari d'una superació va presentar el llibre a la Biblioteca de Ciutadella i a la de Maó. Foto: FÀTIMA ANGLADA

Era dia 22 de febrer de 2019, si bé amb el relat em remunto a mesos enrere, per transmetre el missatge de com et pot canviar la vida aquest diagnòstic, quan estàs gaudint de la vida.

El seu missatge és de tirar cap endavant i d'optimisme.

—Tot i tenir un entrebanc d'aquest tipus, sempre s'ha d'intentar mirar endavant, amb optimisme, i confiança plena en l'equip mèdic amb qui estem a les mans.

El va escriure pensant amb els altres?

—Va començar com un diari personal i íntim, però tot va canviar quan la meua dona el va començar a llegir i em va aconsellar que en fes un llibre. El primer objectiu era transmetre al meu cercle proper un major coneixement de la malaltia, per poder encarar situacions adverses com aquestes. Jo no m'esperava que tingués una resposta tan bona.

Parla de l'acceptació de la malaltia com a primer pas.

—Jo tinc la sort d'haver-ho fet poques setmanes després de patir els moments tan durs del diagnòstic, amb els plors i les

llàgrimes. Acceptar-ho t'ajuda a afrontar la realitat; a veure-la amb més serenitat i confiança, amb el cap més fred per trobar les solucions. Per altra banda, l'entorn familiar, tenir l'afecte dels teus, ajuda veure les coses amb més força.

Hi ha aquí un gran reconeixement als professionals sanitaris.

—En aquest món, s'ha de ser agraït. En el llibre parlo de l'Hospital Josep Trueta de Girona i de l'Hospital de Figueres, de com em van tractar els metges i les infermeres allà, tant en el procés del càncer, amb un trasplantament de medul·la òssia, com amb la covid, que també vaig patir. Ho escric amb el cor, i després tens la recompensa, perquè vaig rebre una carta de la direcció ICO (Institut Català d'Oncologia) de Girona, on se'm felicitava de forma molt emotiva. I van regalar el llibre a l'equip.

Es viu més intensament a dos pams del cel?

—Jo ja era una persona que gaudia de les petites coses de la vida, però la malaltia és veritat que et fa viure i pensar diferent. Aquelles petites coses a les quals abans no els hi donem importància ara ho són. I és trist que de vegades s'hagi de passar per un sotrac així per veure que s'ha de viure el moment.

El llibre té grans elogis a Menorca.

—Conto al llibre una escapada a l'illa pocs mesos abans del diagnòstic, que em va deixar empremta; tant aquesta terra com la seva gent. Ara he tingut la sort de tornar, a la presentació del llibre, per iniciativa, especialment, de la Fàtima Anglada, qui va venir a una xerrada que vaig fer a Palafrugell. Estic segur que no serà l'última vegada.

Il·lustració 21: 07/11/21

Mira Menorca

Localitzats 154 túnels de la Guerra Civil a Maó

► El catàleg municipal consta de 608 pàgines amb una exhaustiva informació escrita i gràfica

Toni Seguí

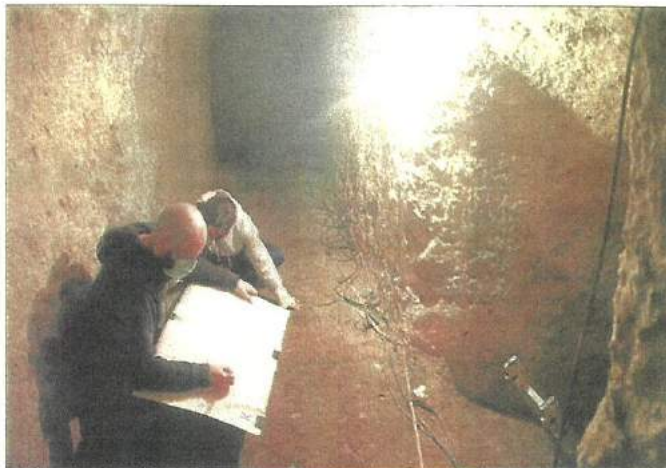
Les autoritats republicanes de l'Illa van dissenyar i executar una xarxa de refugis antiaeris a partir de mitjans de 1938, per protegir la població civil del bombardeig de l'aviació aliada al bàndol franquista, que en el cas de Maó s'han documentat fins a 154 d'aquests refugis.

El catàleg de refugis antiaeris de la Guerra Civil a Maó, format per 608 pàgines i 154 fitxes, és el fruit d'una beca d'investigació de l'Ajuntament de 2019, per un import de 5.000 euros, adjudicada a un equip format per Carlos de Salort, Borja Corral, Amalia Pérez, Maria Gutiérrez i Miquel López Gual, vinculats a les associacions Amics del Museu de Menorca i Memòries de Menorca, que dijous passat van entregar a l'Ajuntament.

Aquest catàleg consta de 608 pàgines que inclouen 154 fitxes amb fotografies i plànols de cada un dels espais subterranis plenament confirmats que les autoritats republicanes van planificar i dur a terme, segons assenyala Miquel López.

La investigació ha posat al descobert tres tipus de refugis: els soterranis, les galeries que s'han pogut comprovar *in situ* i, finalment, les galeries hipotètiques de les quals les fonts documentals en parlen però estan tapades amb pel·lret i no es poden veure.

Aquest catàleg de refugis de la Guerra Civil a Maó ha estat elaborat a partir del buidatge de

Els investigadors han abecat la planimetria dels refugis subterranis de Maó. Fotos: AMICS DEL MUSEU DE MENORCA

Refugis antiaeris per protegir la població civil de l'aviació italiana

► La feina de recerca de l'equip d'investigadors ha comprès la documentació oral i fotogràfica dels refugis, a més de l'aixecament de la seva planimetria, el que constitueix un exhaustiu estudi de la xarxa de refugis de la Guerra Civil a l'Illa. I concretament a Maó, Miquel López recorda que a Menorca entre 1936 i 1939 no

es va produir cap enfrontament entre els exèrcits republicà i franquista, però sí bombardejos de l'aviació italiana aliada al general Franco, que van provocar de 27 a 29 víctimes mortals, segons les fonts, i l'esfondrament parcial o total de nombroses cases, tant als nuclis de població urbana com a les casolànies.

El treball d'investigació aporta una completa informació gràfica de les cases amb refugis.

L'Arsu Municipal de Maó, el fons de Delegació del Govern a l'Arxiu Històric de la Biblioteca Pública de Maó i l'Arxiu del Museu Militar de Menorca, principalment. En aquest sentit, López afirma que ha estat fonamental la informació localitzada a l'Arxiu municipal amb la relació dels túnels i la seva ubicació en cada habitatge amb el seu número, a més de les peticions que l'Ajuntament republicà va trametre a l'empresa La Eléctrica Mahonesa, fundada per Francesc Andreu Femenies, per donar llum als refugis.

La feina de camp pretenia confirmar l'existència dels refugis mencionats en la documentació conservada, per la qual cosa s'ha

CATÀLEG

L'equip d'investigadors va entregar el passat dijous la seva recerca històrica a l'Ajuntament de Maó

procedit a la visita una a una de les cases identificades, en la majoria de les quals s'ha pogut veure el soterrani i els túnels.

López assenyala que alguns dels túnels no es van acabar al final de la Guerra Civil l'abril de 1939, en el cas de Menorca des mesos abans, sinó que es van continuar per la incertesa de la II Guerra Mundial.

Il·lustració 22: 13/11/21

INTERNET • La Xarxa de Biblioteques
ofereix un programa d'acompanyament

326 persones aprenen l'ús d'eines digitals

Redacció

En el primer any de funcionament, fins a 326 persones han participat en el programa «Acompanyament digital» de la Xarxa de Biblioteques de Menorca. Es tracta d'un projecte d'alfabetització en el camp de la informació i la inclusió social, dirigit als usuaris de les biblioteques, i a la ciutadania en general, que necessiten un suport per a introduir-se en el món de les noves tecnologies i les tasques electròniques.

Segons dades de la Xarxa de Biblioteques, només durant vuit mesos, els 326 usuaris han fet un total de 506 sessions i han formulat 267 consultes.

Els temes que més habitualment s'han consultat són els rela-

cionats amb aplicacions de les pròpies biblioteques (per a utilitzar l'eBiblio, el catàleg, el carnet d'usuari), sobre banca electrònica, recerca de feina, informació (per exemple, a través de cercadors en línia), compres a través d'internet, correu electrònic, creació i gestió de blogs, edició de fotografia i vídeo, instal·lació de programari o aplicacions, interacció amb les administracions públiques (SEPE, SOIB, AEAT, ajuntaments, sol·licituds de Renda Mínima Vital, cita prèvia), signatura electrònica, ofimàtica o ús de dispositius (telèfon, tauleta, ordinador, perifèrics, plataformes educatives, videotrucades, xarxes socials).

El servei ha experimentat pujades i baixades significatives, a causa de l'agreuament de la

Els usuaris obtenen assessorament alhora que utilitzen les noves tecnologies. Foto XBM.

Les demandes són molt variades, des d'aprendre a utilitzar el correu electrònic a fer recerca a internet o realitzar videotrucades.

pandèmia i per l'inici de la temporada turística. La conjunció d'ambdós fets va derivar en una baixada significativa d'usuaris a les biblioteques i, en conseqüència, d'aquest servei.

Cal dir, per altra banda, que la Sindicatura de Greuges ha rebut queixes i demandes de la ciutadania que pateix la bretxa digital i se sent socialment discriminada.

El servei «Acompanyament digital» s'ofereix un dia per setmana a totes les biblioteques de Menorca.

Il·lustració 23: 09/12/21

LLEGIM EN FAMÍLIA

Aaaa

Una de les qüestions inqüestionables, dins i fora de la literatura, són els drets dels infants. Aquests es basen en quatre principis fonamentals: la no discriminació, l'interès superior de l'infant, el dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament i el dret a la participació. Idealment, als tallers de Família&Lectura del Programa Agafades de la mà n'hi hem afegit un cinquè: el dret a allò bell. I això es refereix a tot el que expressi, fins i tot a aquella cosa, forma o designació petita com una paraula, perquè sabem que pot esdevenir frase, i aquesta, història. Tenim dret a les més belles històries, a les més intenses, valentes i agosarades i a trobar-les en els indrets més màgics, com les nostres llibreries i biblioteques.

Agafa una lletra i capgira el món

Veure el món des d'una altra perspectiva, potser des d'una representació geomètrica dels objectes que ens faci entreveure-ho tot com a probable, és possible amb llibres com aquest on la Judith Barres ens obre la porta a la poesia i fa saltar per la finestra la reflexió lineal. Això és poesia.

Els pols d'estrelles

Totes som natura. Així ens volen recordar les dues autores d'aquest llibre il·lustrat amb diàgrams tridimensionals. Un llibre poètic i de coneixements, ple de bellesa, que ens recorda tot allò que som. Som alguna, som canvi, som cicles, som pols d'estrelles. Una obra d'art que emociona a petites i a grans, i que ens recorda tot allò que ens uneix.

Flors

Un nou àlbum il·lustrat en format acordeó i cartó gruixut d'un dels nostres autors predilectes: Hervé Tullet. Un llibre que ens convida a jugar amb la narrativa de les formes, la llum i els colors vius de la primavera. Voleu entrar dins del camp de flors i descobrir els tresors amagats d'aquesta obra infinita?

La bellesa del final

Saps que és el final? La Nina, una tortuga que ha viatjat molt, moltíssim, i més, vol saber-ho. I aquesta és la seva història: un llibre bell i ple de tendresa on el final pot ser el silenci que hi ha després d'una nota; el que hi ha abans del saber, el moment en què una ha de canviar de rumb. O tot plegat, i desplegat.

Potser

Acaba de sortir l'últim llibre de Chris Haughton i porta el seu segell únic: unes línies i ús cromàtic estrident que ens enamora i un sentit de l'humor que fascina a grans i petites. Potser, ens agrada.

Segueix-nos a:

<https://www.facebook.com/agafadesdelama> - <https://www.instagram.com/familialecturamenorca/>

LLEGIM EN FAMÍLIA

Aaaa

La literatura infantil ens ofereix perspectives diverses sobre els personatges que apareixen i desapareixen als àlbums il·lustrats; el fet és que, com en totes les arts, algunes autoritats tenen present la representació de la dona com a personatge natural d'una història, i d'altres no.

El programa d'intervencions literàries "De la mà", que vincula biblioteca, família i escola, vetlla per l'equilibri representatiu a l'hora d'oferir títols. I aquest equilibri passa, sovint, per compensar la presència de personatges principals masculins a les històries, deixant als femenins com a secundaris, auxiliars i fins i tot invisibles.

Vet aquí que podem canviar això, a través de les bones històries.

Contes de bona nit per a nenes rebels. Vol. 1 i 2

Tot un caramell de biografies de dones que han fet història, cada una a la seva manera, i cada manera de viure de cada una d'aquestes dones ha canviat el món. De Serena Williams a Malala Yousafzai, de Coco Chanel a Frida Kalo, d'Hipàtia a Virginia Woolf. El recull ens encanta amb totes les seves lletres i l'única que canviàvem seria potser el títol, perquè la rebel·lia no té a veure amb voler saber, o potser sí.

Aquest àlbum il·lustrat d'Emilia Lang i Edward Blanch, amb fotografies de l'espectacle de titelles Gnomes de la companyia Pea Green Boat de Barcelona, és una història emocionant sobre la bellesa de les diferències, la força d'una dona del bosc, els conflictes i l'amor. L'editorial Kirel ha convertit a la Gwendolyn en una personatge protagonista imprescindible per conèixer Turruelcupi!

Jo vaig amb mi

Un text original de Raquel Díaz Reguera on se'ns presenta una protagonista que es deixa aconsellar una mica massa quan es troba una mica perduda enmig d'una situació nova per a ella: li agrada el Mart i vol que en Mart li miri... així que es canvia de penina, es treu les ulleres, comença a vestir-se com tothom i així, detall rere detall... perd les seves ales, símbol d'identitat pròpia i única. Creieu que val la pena canviar la nostra manera de ser per agradar els altres?

El meravellós Peludiu - Renudiu - Xiquitlu

Una de les nostres autores predilectes, la Beatrice Alemagna, ens ensaïa l'Edith en un viatge pel bení buscant un tresor únic: un Peludiu-Renudiu-Xiquitlu. Una història que ens recorda els petits objectes màgics que ens uneixen i la confiança en la nostra manera única de ser al món. L'Edith, o Eddie pels amics i amigues, és una altra personatge singular que us recomanem descobrir. Potser al vostre bení n'hi ha una, o dues, o fins i tot, tres...

Ombres

Si buscases un camí entre la realitat i la fantasia, aquest és el teu àlbum. Suzy Lee te l'ofereix amb molt de gust i valent-se només de les imatges, sense text. Veuràs que sobre de baix a dalt, tot representant dos mons, sembla ser que dividits, per la frontera entre realitat i fantasia. Si ens deixem portar per la curiositat, com la protagonista d'aquesta història, descobrirem els detalls que les ombres de tot arreu amaguen quan s'apaguen els llums...

Segueix-nos a:

<https://www.facebook.com/agafadesdelama> - <https://www.instagram.com/familialecturamenorca/>

QUÈ LLEGIM?

Aaaa

I si quan obrim un conte, sobtadament i d'improvís, s'obre també una finestra on poder qualitar altres mons? Tho imagines? A la Biblioteca creiem que tot és possible, així que aquesta tardor i recomanem viure de ple les històries més evocadores i poètiques que ens permetran veure el món que ens envolta d'una manera diferent. Som-hi?

Capgirat

Alba Dalmau i Cinta Vidal

I si un bon dia el món comença a trontollar i tot vola pels aires? I si quan el món para de tremolar, si és que ho fa, està tot descol·locat? Ups! Si vols saber com quedaria tot, potser girat de manera que la part de dalt va a baix, o potser que allà on hi havia el cap hi ha ara els peus... camina a través d'aquesta metàfora i ho sabràs.

Per què els gats no porten barret

Victoria Pérez Escrivà i Ester García

I si comencem a pensar... Per què tenim tantes coses? Per què els arbres no tenen butxaques? Per què l'algua repei-leix l'oli? Per què ens tanyim el cabell? Per què portem al damunt tantes i tantes coses? Aquest és un conte que ens proposa ser nosaltres mateixes amb il·lusió, siquem com siquem, tot remarçant que, en el cas de ser un gat o una gata no ens posem mai barret.

Set claus per obrir els somnis

Alfredo Gómez

I si en aquest món hi ha persones que tenen a les seves mans la clau màgica per a introduir-nos en el món dels somnis? I si quan obres aquest conte te'n trobes set? I si aquestes set claus són de la porta d'unes belles històries? Reslament, aquest recull, no se perdus.

Sunakay

Marisela Martí i Xavier Salomó

I si el mar es converteix en un immens abocador sense vida submarina? I si dues germanes sobreviuen en una illa de plàstic, entre la deixalla? I si una força atàvica està a punt d'emergir per contrarestar tot això que està passant? A Sunakay passa tot això i més... Si els vents ens són favorables, ho descobrirem.

Un hilo me liga a vos

Beatriz Giménez de Ory

I si la poesia ens redescobris la mitologia, què? Això mateix, cada poema, en aquest àlbum il·lustrat, esdevé una descoberta singular sobre les històries que han perviscut al llarg del temps fins arribar a nosaltres. Emocionant a fi de vent!

Segueix-nos a:

<https://www.facebook.com/agafadelsdeluro> · <https://www.instagram.com/familialecturamenorca/>

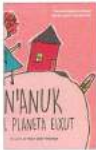

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ
NOVETATS I LIBRES
EDITATS A MENORCA

PAU SALORT
Director de la Biblioteca Pública
psalort@bibliomao.es

N'ANUK I EL PLANETA EIXUT
Marta Sales Villalonga
(Il·lustracions: alumnes
Mare de Déu del Toro
des Mercadal. Premi de
Literatura Infantil des
Mercadal i Fornells,
Edita: Aj. Mercadal,
Menorca, 2020).

MANUAL DELS HÀBITATS DE MENORCA. HÀBITATS TERRESTRES.
Ivan Fernández, Sònia Estrada, Pere Fraga i Guillem X. Pons.
Edita: IME Col·lecció Recerca, 23.
Menorca, 2020.

Marta Sales, biòloga mercadalensa especialitzada en el món marí, fa uns anys que treballa al món científic al dels contes infantils. Un planeta petit que ha malbaratat l'aigua fa anys que té sequera perquè els nivells s'han deixat de veure. N'Anuk, una filla d'aquest diminut planeta, demana ajuda al seu concó Baalí per anar a cercar els nivells que els han abandonat. Tot el text està acompanyat de dibuixos molt divertits realitzats pels alumnes de 2n de primària de l'escola des Mercadal que el fan molt més entenedor pels infants. El missatge és senzill, tot i que alguns dels que vivim a aquesta illa (planeta petit) encara no s'han adonat de l'escassetat de l'aigua i de la seva importància.

Aquest fantàstic manual dels hàbitats terrestres de la nostra illa és una tasca iniciada fa dues dècades que finalment arriba a les nostres mans per passar a ser una eina imprescindible per comprendre i identificar el territori on vivim.

La seva estructura en forma de fitxes explica el que podem trobar a cada hàbitat, des dels més humanitzats als més naturals, i també ens informa de problemes i propostes de gestió. Però, no solament és un llibre per a tècnics i especialistes sinó que també ens pot servir als que ens agrada conèixer millor Menorca mentre caminem pels seus camins amb la mobilitat a l'esquena.

XARXA DE BIBLIOTECES DE MENORCA

35 anys

ENS HAN CONCEDIT UN PREMI!

Es tracta del **Premi Protagonistes de la Vida Menorquina 2020**, en la modalitat de Cultura, concedit pel diari i Menorca.

Estem molt contents amb aquest reconeixement. Certament, l'any 2020 ha estat complicat per a tothom en tots els sentits.

A més, la situació en què ens ha deixat la pandèmia, ens ha obligat a reinventar-nos per seguir oferint el servei de biblioteca pública als ciutadans.

Justament per això ens han concedit el guardó per la constància, les activitats i les iniciatives dutes a terme durant el confinament i posteriorment.

Un any en què la Xarxa ha assolit **35 anys de vida!**

Us recordem algunes de les accions posades en marxa i de les quals encara podeu gaudir al blog **Bibliomao**, tot accedint als seus continguts a través del nostre web **Bibliomao**.

Des d'aquí també podem veure als diferents capítols de Bibliomao, una sèrie d'audiovisuals breus dedicats a la difusió dels nostres escriptors i les biblioteques de la Xarxa.

També hi trobareu la nostra aportació a la celebració de **Sant Jordi a Redossa** i al **Dia mundial de la Poesia**, les versions de **Família i Lectura** (en forma de càpsules), **Lletres amb dansa**...

Durant el confinament i amb les biblioteques tancades, vam fer difusió de la plataforma gratuïta de préstec digital **e-Biblio**, amb més materials informatius, tot facilitant la inscripció als nous usuaris; açò s'ha notat amb l'augment espectacular dels préstecs fets durant aquest període.

A més, vam introduir un nou servei de préstec de pel·lícules en línia, **eFilm**, i que us animam a utilitzar.

Per acabar, els usuaris també hi van participar, tot realitzant pocs audiovisuals, com contes, poemes recitats, recomanacions de lectures... i encara seguim, i per molts d'anys més!

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ
NOVETATS I LIBRES
EDITATS A MENORCA

PAU SALORT
Director de la Biblioteca Pública
psalort@bibliomao.es

ELS ARROSSOS A MENORCA. DIFERENTS MANERES DE CUINAR-LOS
Reg Al·les Salvo.
Edita: Setmanari i Revistes SL.
Col·lecció Contes d'Arrelles, número 8.
Ciutadella, 2020.

ALTER EGO
Ana Hara i coordinadora.
Antologia de relats de la vida de les escriptores.
Pòtema, 2020.

El director i editor del setmanari El Iris, reconegut gastrònom menorquí que des de fa temps dedica bona part del seu temps a la recerca i posada en valor de la cuina menorquina, ens presenta un llibre dedicat solament a l'arros.

Prologat per l'escriptor Pau Fàbreg i amb un petit record històric als temps que a Menorca es sembrava arros, el llibre fa un repàs de totes les formes en què es pot fer arros amb tota la varietat, dolç i fins i tot, com fer arros de la terra, que no es fa amb arros. Pels amants de la cuina és un llibre imprescindible i pel que no ho són pot ser un llibre per iniciar-se, si us agrada l'arros, és clar.

Alter Ego és un llibre de relats curts de diversos autors coordinat per l'escriptora i periodista Ana Hara.

Es la quarta d'aquestes antologies resultat del taller de creació literària que es duu a terme a l'Ateneu de Maó, i que també es fa de forma virtual.

Conte 33 relats en castellà i català dels participants al taller, ben segur que contarem algun dia, que tractin d'alter ego, l'altre jo literari, en diferents històries ben interessants d'aquests alumnes que potser esdevindran, o ja són, bons escriptors i escriptores.

XARXA DE BIBLIOTECES DE MENORCA

35 anys

40a EDICIÓ DELS PREMIS LITERARIS 'FRANCESC D'ALBRANCA'

Cada any, a les portes del mes d'abril, la **Biblioteca de Ferreries** pren un aire especial. D'aquí a uns dies començaran a arribar els treballs seleccionats per al concurs literari **Francesc d'Albranca**. En aquest 2021, celebrarem la seva **40a edició**.

Als centres escolars, el professorat s'afanya per a seleccionar els relats que hi participen. És la primera garbellada. Al mateix temps en una habitació solitària o potser en un taller de narrativa, els adults treguen el seu ordinador i espremen la seva creativitat.

Tots, empenys, per l'estima a

uns mots que velen prendre forma, configuren les seves històries: una experiència familiar, escolar o de poble; un heroi admirat; una interpretació de la història; una contemplació dels espais que ens envolten, una visió fantàstica d'un esdeveniment... i s'integren a això a aquesta nova edició del concurs que va arrencar el 1980, quan l'Associació de Pares de família, la revista de Ferreries i la Junta de la Biblioteca van apuntar els esforços perquè les narracions no restessin oblidades.

No és una tasca fàcil l'encàrrec de decidir els guanyadors. Tots i

que la pila d'escripcions, amb nivells totalment diversos ensampla la nostra visió, la dificultat rau en la valoració. En diferents anys, nosaltres, les biblioteques hi participem també, amb veu, però sense vot.

Si aquest temps de pandèmia ens ho permet, als voltants de Sant Jordi, nous contes i poemes algun poema engrandiran l'elenco de novells escriptors, i la impressió i presentació se'ran una realitat palpable el 17 de gener de l'any vinent 2022.

Farem història amb aquestes petites històries que, sense conèixer-les ja estimem.

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ
NOVETATS I LIBRES
EDITATS A MENORCA

PAU SALORT

Director de la Biblioteca Pública
psalort@bibliomao.es

EL VIATGE TALAOTÍCTIC DE GAUDI

Gabriel Subirats Pons.
Pròleg de Jordi Fauri.
Col·lecció Petit Format,
núm. 42 (narrativa).
INE, Menorca, 2021.

Gabriel Subirats crea una ficció al voltant de la visita que Antoni Gaudí va fer a Menorca l'any 1910. Subirats imagina com podria haver estat aquesta estada a casa de Maria Rubió i Maria Tudurí a Maó, on hi arribarà passant tota una sèrie de personatges del món de la cultura i de l'economia menorquina. Gaudí és passejant i conversa amb Francesc Hernández, Jaume Ferrer Alado, Francesc Andreu, Pere Mir, Francesc Taltavull, Pere Ballester, etc., fet que ens permet conèixer i també saber com era la vida a l'inici del segle XX a Menorca, on es parlava, per exemple, de fer una connexió en tren de Maó a Ciutadella.

LA MILLOR CUINA DE MENORCA

Josep i Dàvid Borràs.
Viena Edicions,
Barcelona, 2021.

El pare cuiner i el fill escriptor tornen a escriure un llibre de receptes de cuina on hi apareixen algunes de les receptes que durant molts anys Josep Borràs va cuinar al restaurant Rocamar. A la introducció hi ha una petita presentació de la gastronomia menorquina on es reivindica que la nostra cuina no és solament la cadibrea de la gascó, que més aviat en menja poc i en grans ocasions, sinó que es nodreix de moltes altres receptes de productes del temps que podem trobar al mercat i que, curiosament, com ens diuen ells, són menjars tant o més bons. Prova de fer les guisades amb carnes seques, la coga amb coc o la llengua amb faves i l'ho comencem.

XARXA DE BIBLIOTECQUES DE MENORCA

35 anys
Biblioteca de Menorca

20 ANYS AL CARRER SANT CRISTÒFOL

Enguany fa 20 anys que la **Biblioteca Pública des Migjorn Gran** té la seva seu al número 9 del Carrer Sant Cristòfol. La nostra biblioteca es va inaugurar el dia 10 de juliol del 1982. Al principi, es va instal·lar a la primera planta d'un edifici municipal al Carrer Mirador del Tonic a la planta baixa aleshores era una peixeria i una carnisseria i actualment, des de les obres, és una sala d'exposicions.

Els problemes d'accessibilitat eren evidents i notoris pel fet de no tenir més accés que una escala ben emprada. I, a mesura que l'edifici es va anar fent vell, va començar a plantejar problemes d'estructura: durant els darrers mesos abans de la

moderna, va fer falta apuntalar algunes bigues.

Lo hi bé, el mes de setembre vam fer 20 anys que ens vam traslladar al Carrer Sant Cristòfol: un edifici completament reformat i repartit en dues plantes per a encallar la Biblioteca. Es va equipar amb tot el mobiliari nou amb altres recursos. La nova seu de la Biblioteca Pública des Migjorn Gran va ser inaugurada oficialment dia 29 de setembre del 2001.

Ara, 20 anys després i coincidint amb l'estat d'emergència sanitària que vivim, hem donat un nou aire a la nostra Biblioteca: hem inventat i renovat tot el nostre fons i hem instal·lat

nou mobiliari més adaptat per a habitatjar espais individuals o més amplis per a cada usuari. Tenim una taula més gran per als treballs en petits grups i taules altes individuals amb taulellet. També tenim taules compartides amb marcs blancs, i hem donat més capacitat a la zona infantil, col·locant uns mobles més amonoxos i intentant fer més fàcil l'accés als llibres. A més a més, durant el darrer any, el perfil d'usuari ha anat canviant degut a la pandèmia de la COVID-19. Ara, l'usuari està més còmode en espais amplis i no cerca estar molt de temps a la biblioteca, sinó que vol fluïdesa a l'hora de fer els préstecs: torn aquest llibre, miro o demano el que m'interessa i m'hi vaig.

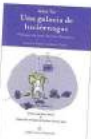
#Jumes #mascareta #nonshets #metredistància | 23

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MAÓ
NOVETATS I LIBRES
EDITATS A MENORCA

PAU SALORT

Director de la Biblioteca Pública
psalort@bibliomao.es

UNA GALAXIA DE LUCIFERNAGAS

Alva Tur.
Pròleg: José Sánchez.
Il·lustració: Marc Salort.
Traducció: Guillem G.
Llibres de la Voragine,
Barcelona, 2020.

Alva Tur, menorquina, dramaturga, directora i gestora cultural, ens presenta una obra teatral amb una edició bilingüe en castellà i anglès, i unes il·lustracions de Marc Salort que ens permeten imaginar molt millor l'escenari on passa l'obra.

Es tracta d'un monòleg realitzat per una dona nascuda a Menorca que està immobilitzada a una cadira.

Un solat triplicant ens explica el motiu d'aquesta inactivitat i el dilema etic al que s'ha hagut d'enfrontar derivat d'un viatge a un país indeterminat del Carib.

LA CONSTRUCCIÓ DE LES CASES PROTEGIDES

La Ravalada 'El Ransol',
un projecte urbanístic a
l'entorn de Ciutadella
(1940-1960).
Javier Sastre Moll.
Edició: Jaume Sastre Moll,
Ciutadella, 2020.

L'historiador menorquí Jaume Sastre escriu i edita aquest interessant llibre sobre la barriada 'El Ransol', un fet històric urbà i social amb un extens i ben documentat estudi de l'època en què es va realitzar l'obra. També hi apareixen els principals personatges que el van pensar i dur a terme, sobretot l'arquitecte basc de Ciutadella, Joan Gelabert Cales.

Durant la postguerra Ciutadella tenia un veritable problema de falta d'habitatges i les 92 cases que es van fer no el van solucionar del tot, però va ser una iniciativa municipal que va tenir l'objectiu de millorar la vida d'un bon grapat de famílies ciutadellenques.

XARXA DE BIBLIOTECQUES DE MENORCA

35 anys
Biblioteca de Menorca

PREMSA LOCAL DE MENORCA, PREMSA DE PROXIMITAT

A les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques de Menorca podem trobar, puntualment, les revistes locals de l'illa que pertanyen a l'Associació de la Premsa Local de Menorca. Aquestes revistes formen part d'aquests mitjans de comunicació denominats de proximitat: la premsa que s'identifica amb la vida i l'entorn dels seus lectors.

La premsa local és el mitjà més proper al lector: informa, crea opinió, brinda un consellament de qualitat, forma els lectors i en definitiva, és un producte transversal que mostra la realitat cultural dels nostres pobles. Vet aquí el seu gran valor: Les revistes

locals són un tipus de mitjà de comunicació més que té afuera abast el ciutadà, amb l'avantatge de ser el més proper al lector. Com veurem, les revistes locals creen informació i coneixement, porten de cultura, de patrimoni cultural, d'història i d'actualitat. Ho fan utilitzant la nostra llengua i desenvolupen la seva funció social i cultural com a via per reforçar més que mai la identitat i d'un col·lectiu amb el seu territori. Aquest material editat serveix de pertinença a un lloc, a un poble, a una illa, Menorca.

En el temps dels entorns digitals, de la immediatesa de la

informació a internet i la interacció instantània de les xarxes socials també hem de tenir present i posar en valor aquests mitjans de comunicació que, per l'altre al digital, l'útil per reflectir, deixar constància i salvar de l'oblit les petites, i no tan petites, coses que passen als nostres pobles, entre els nostres veïns, i que sovint no són objecte dels focus mediàtics de major abast.

Així, us recomanem que no perdeu l'oportunitat de llegir la nostra premsa local: El Sol, La Veu de Sol, L'Avui i Xema i Xola i la recentment creada D'Enferies.